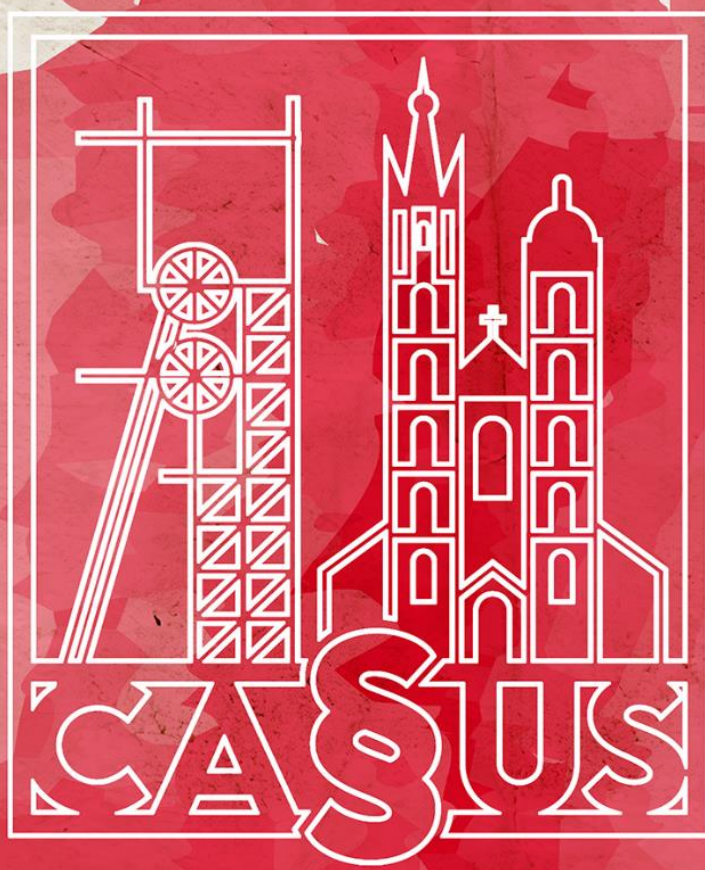

KONFERENCJA NAUKOWA
„JESIENNE SPOTKANIA Z KAZUISTYKĄ”

CASUS 2022

KRAKÓW, 16-17 WRZEŚNIA 2022 r.

SPONSORZY

ANCHEM

Autoryzowany dystrybutor

ThermoFisher
SCIENTIFIC

Spis treści

WYKLUCZENIE ZABÓJSTWA POMIMO PRYZNANIA SIĘ PODEJRZANEGO	5
CASUSY COVID-19 W PROKURATURZE	7
INTERDYSCYPLINARNA ANALIZA „NIWYPADKU” DROGOWEGO	9
PRZYPADEK NIEPRAWIDŁOWEGO POBRANIA WYMAZU Z NOSOGARDŁA	11
GENETYKA SĄDOWA W SPRAWIE O BŁĄD MEDYCZNY Z ZAKRESU CHIRURGII PLASTYCZNEJ	13
NEUROATOLOGIA W DIAGNOSTYCE NAGŁEGO ZGONU DZIECKA	14
USZKODZENIA GŁOWY IMITUJĄCE RANY POSTRZAŁOWE	16
SYNTETYCZNE KANNABINOIDY (NIE)BEZPIECZNA ALTERNATYWA MARIHUANY NOWYM WYZWANIEM W TOKSYKOLOGII SĄDOWEJ - PRZYPADEK ZABÓJSTWA DOKONANEGO POD WPŁYWEM AM-2201... ..	18
KONIECZNOŚĆ WSPÓŁPRACY MEDYKA SĄDOWEGO I PSYCHIATRY W PRZYPADKACH NIETYPOWYCH SAMOBÓJSTW NA PRZYKŁADZIE SAMOBÓJSTWA Z UŻYCIEM WIERTARKI	20
PRZYPADEK DZIECKA MALTRETOWANEGO JAKO NARAŻENIE NA BEZPOŚREDNIE NIEBEZPIECZEŃSTWO WYSTĄPIENIA CIĘŻKIEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU W POSTACI TRWAŁEJ CHOROBY PSYCHICZNEJ	22
WYTWORY PISEMNE PODEJRZANYCH O ZABÓJSTWO JAKO DOWÓD ICH ZBRODNI	24
RYTUAŁ KAMBO – WYZWANIE RZUCONE PRZEZ SZAMANÓW MEDYCYNIE I TOKSYKOLOGII SĄDOWEJ	26
WYKORZYSTANIE POŚMIERTNEGO BADANIA TK W DIAGNOSTYCE SEKCYJNEJ ZMIAN NIEDOKRWIENNYCH MÓZGOWIA	28
PLASTIKOWE CIAŁO OBCE JAKO PRZYCZYNA KRWAWIENIA ŚRÓDMÓZGOWEGO	29
ŚLADY MECHANOSKOPIJNE NA KOŚCIACH	31
POŚMIERTNE ROZFRAGMENTOWANIE ZWŁOK Z ICH ROZPROSZENIEM NA ZNACZNYM OBSZARZE ..	33
TAJEMNICA SZCZĄTKÓW Z OPUSZCZONEJ SZTOLNI	35
RANA KŁUTA CZY POSTRZAŁOWA? NIETYPOWY PRZYPADEK W SZOPIE	37
MIKROŚLADY W BADANIU DOMNIEMANEGO OJCOSTWA- „TAJEMNICA MAJTEK”	39
NIETYPOWY PRZYPADEK SAMOBÓJSTWA – POSTRZAŁ GŁOWY PRZY UŻYCIU DWÓCH REWOLWERÓW	41
NIEUDOLNE USIŁOWANIE ZABÓJSTWA Z PERSPEKTYWY PRAWNEJ I TOKSYKOLOGICZNEJ	42
RZEKOME POWIESZENIE	43
WIARYGODNOŚĆ SZACOWANIA CZASU ZGONU W OPARCIU O ANALIZĘ WYBRANYCH ZGONÓW Z WYKORZYSTANIEM METODY BIOCHEMICZNEJ	45
RZADKI PRZYPADEK GUZA ZAPALNEGO JĄDRA – U 56-LETNIEGO TRANSWESTYTY – TRUDNOŚCI W DIAGNOSTYCE POŚMIERTNEJ PRZYCZYNY I MECHANIZMU ZGONU	47
CAŁKOWITA DEKAPITACJA W WYNIKU POWIESZENIA	48

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

NA OSTRZU WŁÓCZNI.....	50
WSPÓŁPRACA TOKSYKOLOGA I LEKARZA W PRZYPADKACH SAMOBÓJSTW OSÓB BĘDĄCYCH POD WPŁYWEM AMFETAMINY ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ANALIZY PŁYNU MÓZGOWO-RDZENIOWEGO.....	52
ŚMIERTELNY PRZYPADEK POWYSIŁKOWEJ RABDOMIOLIZY U WIĘŹNIA.....	54
WERYFIKACJA ZEZNAŃ POKRZYWDZONYCH W OPARCIU O DOWODY MEDYCZNO-SĄDOWE W PRZYPADKU OBRAŻEŃ POSTRZAŁOWYCH NIESKUTKUJĄCYCH ZGONEM	55
PRZYPADEK WSPÓLNEGO SAMOBÓJSTWA DWÓCH OSÓB PRZEZ POSTRZAŁ W OKOLICĘ POTYLICZNĄ	57
ZATOROWOŚĆ TŁUSZCZOWA MÓZGU I PŁUC U KOBIETY Z WRODZONĄ WADĄ SERCA W POSTACI WSPÓLNEGO PNIA TĘTNICZEGO Z ODEJŚCIEM LEWEJ TĘTNICY PŁUCNEJ	58
ZABÓJSTWO, SAMOBÓJSTWO CZY NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK? ROLA I ZADANIA BIEGŁEGO PSYCHOLOGA OPINIUJĄCEGO W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ODTWARZANIA SYLWETKI PSYCHOLOGICZNEJ OSOBY NIEŻYJĄCEJ	60
MNOGI WYPADEK NURKOWY POŁĄCZONY Z ZAOSTRZENIEM NIEWYDOLNOŚCI SERCA U JEDNEJ Z OFIAR. ANALIZA PRZYPADKU.....	62
ŚMIERĆ W CZASIE NURKOWANIA – WIELODYSCIPLINARNA ANALIZA PRZYPADKU	64
PLANOWANE SAMOBÓJSTWO KOMBINOWANE WYZWANIEM Z POGRANICZA MEDYCyny SĄDOWEJ I PSYCHIATRII	66
ZABAWA ZE ŚMIERCIA.....	68
ARSZENIK TRUCIZNA WIECZNIE ŻYWA. PRZYPADEK ZATRUCIA SAMOBÓJCZEGO TRITLENKIEM DIARSENU	70
OSZUKAĆ PRZEZNACZENIE	72
MNOGIE ZABÓJSTWO POŁĄCZONE Z OKALECZENIEM WIELU OSÓB NA TLE ZAWODU MIŁOSNEGO ..	74
ZATRUCIE 2,4 -DINITROFENOLEM (DNP) JAKO PROBLEM DIAGNOSTYCZNY	76
PERFORACJA JELITA CIENKIEGO W WYNIKU POŁKNIĘCIA MASY WYCISKOWEJ – ANALIZA PRZYPADKU	78
DWA ŚMIERTELNE PRZYPADKI ZATRUCIA AZOTYNYM SODU	80

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

WYKLUCZENIE ZABÓJSTWA POMIMO PRZYZNANIA SIĘ PODEJRZANEGO

Tomasz Konopka

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej UJCM w Krakowie

e-mail: konopkat@wp.pl

WPROWADZENIE Celem pracy jest weryfikacja starożytnej maksymy „*Confessio est regina probationum*” (przyznanie się jest królową dowodów) i pokazanie, że przyznanie się podejrzanego, nie powinno być podstawą opinii sądowo-lekarskiej. Zebrano cztery przypadki, w których pierwsza opinia posekcyjna potwierdzała zbrodnicze działanie sprawcy, przyznającego się początkowo do winy. We wszystkich tych sprawach dopiero głębsza analiza pozwalała wykluczyć działanie zbrodnicze.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Przypadek 1. Syn przyznał się do zbrodniczego powieszenia 52-letniego ojca, opisał w zeznaniu że najpierw go ogłuszył, a opinia lekarza wykonującego sekcję potwierdziła jego wersję. Tymczasem było to powieszenie podparte, na pasku klinowym zawieszonym na półce w ciasnej spiżarni, bez śladów obrażeń na zwłokach.

Przypadek 2. W mieszkaniu 57-letniego mężczyzny ujawniono jego zwłoki, z nożem tkwiącym w jednej z ran. Obecny na miejscu syn przyznał, że to on pchnął ojca nożem, Opinia sądowo-lekarska, na podstawie układu ran (kilka na niewielkiej przestrzeni, pozostawienie noża w ranie, odsłonięcie odzieży) przyjęła, że zostały zadane ręką własną.

Przypadek 3. W mieszkaniu ujawniono zwłoki 44-letniego mężczyzny, leżącego w pozycji na wznak, z tyłem głowy przypartym do ściany. Opinia wydana przez obducenta po sekcji zwłok stwierdzała, że ofiara została uderzona pięścią w twarz, straciła przytomność w wyniku uderzenia głową o ścianę, a następnie zmarła wskutek uduszenia przez przyparcie podbródka do mostka. Zarzuty postawiono mężczyźnie, który przyznał się że pchnął ofiarę na ścianę.

Przypadek 4. W zamieszkałym przez bezdomnych pustostanie, zmarł 42-letni mężczyzna. W sprawie został zatrzymany bezdomny, który przyznał że szarpali się, dusił tamtego rękami za szyję, co potwierdził inny świadek, dalszego ciągu nikt nie pamiętał, pili denaturat. Sekcja zwłok wykazała złamania rogów większych kości gnykowej, wylewy krwawe w mięśniach szyi i wybroczyny w spojówkach, co skutkowało wysunięciem podejrzenia zbrodniczego zadławienia. Badanie Hp, wykazało jednak naciek

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

leukocytarny przy obrażeniach szyi, 4,6‰ alkoholu we krwi i 5,2‰ w moczu, co podważyło pierwotną wersję, pozwalając jedynie na potwierdzenia dławienia a nie zadławienia.

**DYSKUSJA
I WNIOSKI**

Przyznanie się do zabójstwa, w nielicznych przypadkach jest tylko pozornym ułatwieniem dla opiniującego lekarza. Wycofanie się podejrzanego z pierwotnych zeznań, nie może być rutynowo odrzucane jako próba obrony, ale winno być przeanalizowane z wykorzystaniem całej wiedzy medyczno-sądowej.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

CASUSY COVID-19 W PROKURATURZE

Jarosław Berent, Anna Smędra, Katarzyna Wochna

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

e-mail: jaroslaw.berent@umed.lodz.pl

WPROWADZENIE W prokuraturach sprawy dotyczące oceny prawidłowości postępowania medycznego są bardzo liczne. Dział Prasowy Prokuratury Krajowej podał, że w latach 2018-2021 prowadzonych było ich odpowiednio 5739, 5905, 5464 i 5206. W tych samych latach wszczynano rocznie nowych spraw odpowiednio 2217, 2161, 1797 i 1751. Jednak do sądów kierowano jedynie niewielki ich odsetek, tj. odpowiednio 153, 197, 199 i 216 [1]. Oznacza to, że tylko średnio co dziesiąta sprawa z wszczętych kończyła się aktem oskarżenia. W sprawach dotyczących oceny prawidłowości postępowania medycznego prokurator nie jest w stanie sam ocenić postępowania medycznego i w każdym przypadku potrzebuje opinii biegłych. Obecnie ich wybór odbywa się w taki sposób, że prokurator rozsyła do różnych instytucji zapytania, czy się tego podejmą, a jeżeli tak, to w jakim terminie i za ile. Takie zapytania wpływają też w znacznej ilości do naszej Katedry, więc mamy pewną orientację co do zainteresowań prokuratury.

OMÓWIENIE PRZYPADKU W czasach pandemii COVID-19 postanowiliśmy sprawdzić, czy sprawy „covidowe” również interesują naszą prokuraturę. W tym celu prześledziliśmy wszystkie zapytania, które wpłynęły z prokuratur z terenu całej Polski do Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi od początku pandemii COVID-19 do chwili obecnej, tj. od początku 2020 roku do końca czerwca 2022 roku (2,5 roku) i wyłowiliśmy z nich te „covidowe”. Następnie tak zebrany materiał przeanalizowaliśmy pod kątem korelacji liczby zapytań „covidowych” z kolejnymi falami pandemii [2], w odniesieniu zarówno do daty zdarzenia, jak i daty wpływu do naszej Katedry. Zbadaliśmy także czas pomiędzy zdarzeniem a wpływem zapytań do naszej Katedry. Finalnie sprawdziliśmy też jakich nieprawidłowości w postępowaniu medycznym dopatrują się osoby składające zawiadomienia do prokuratury i sama prokuratura.

DYSKUSJA I WNIOSKI Zapytań dotyczących oceny prawidłowości postępowania medycznego w analizowanym okresie (30 miesięcy, ok. 650 dni roboczych) do naszej Katedry wpłynęło 2613, czyli ok. 4 dziennie. Ponieważ wg danych Prokuratury Krajowej w Polsce wszczynanych jest ok. 165 postępowań tego

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

typu miesięcznie, zatem do naszej Katedry trafiła ponad połowa wszystkich takich zapytań ($2613 \cdot 100\% / 165 \cdot 30 = 53\%$). Wśród tych 2613 zapytań były 182 „covidowe” (ok. 7%). Miesięczna liczba takich zapytań wg daty zdarzenia była tylko w nieznacznym stopniu skorelowana z kolejnymi falami pandemii, a w ogóle nie była wg daty wpływu do naszej Katedry. Czas pomiędzy zdarzeniem a wpływem zapytania wahał się w szerokich granicach od 3 do 25 miesięcy z maksimum w okresie 9 miesięcy (średnio 275 dni). W badanym materiale nie zauważyliśmy wpływu przepisów Tarczy Covidowej dotyczących tzw. klauzuli Dobrego Samarytanina [3], która nie spowodowała, choć powinna, zmniejszenia liczby tego typu spraw. Natomiast stwierdziliśmy, że zapytania dotyczą nie tylko kwestii diagnostyki i leczenia COVID-19, ale też przeróżnych zagadnień bezpośrednio lub tylko pośrednio związanych z pandemią.

PIŚMIENNICTWO

1. MCD Rynek Zdrowia, 10.06.2022: „No-fault w pewnych przypadkach byłoby demoralizujące. Rocznie do sądów trafia mniej niż 200 spraw.” <https://www.rynekzdrowia.pl/Prawo/No-fault-w-pewnych-przypadkach-byloby-demoralizujace-Rocznie-do-sadow-trafia-mniej-niz-200-spraw,233375,2.html>.
2. Łukasz Pietrzak, 21.07.2022.
3. Art. 24 ustawy z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19, Dz. U. z 2020 r. poz. 2112, wejście w życie 29.11.2020.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

INTERDYSCYPLINARNA ANALIZA „NIEWYPADKU” DROGOWEGO

Dorota Pieśniak¹, Maciej Szyca²

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

² Biegły sądowy z listy Sądu Okręgowego w Słupsku ds. rekonstrukcji wypadków drogowych

e-mail: dekape@wp.pl

SŁOWA KLUCZOWE: rekonstrukcja wypadku drogowego,
obrażenia ciała, medycyna sądowa

WPROWADZENIE W przypadku wypadków drogowych, w wyniku których dochodzi do powstania obrażeń ciała u osób w nich uczestniczących, zwykle poza odtworzeniem przebiegu zdarzenia analizowany jest charakter i mechanizm powstania obrażeń ciała. Na tej podstawie często udaje się ustalić np. kierunek potrącenia pieszego, wskazać miejsca zajmowane w pojeździe przez osoby, a zwłaszcza kto był kierującym, jak też wskazać związek odniesionych obrażeń ciała z nieużywaniem w chwili zdarzenia pasa bezpieczeństwa. Wymaga to sporządzenia opinii zespołowej – wspólnie przez biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych oraz specjalistę medycyny sądowej.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Zaprezentowano przypadek opinii interdyscyplinarnej, dotyczącej rekonstrukcji zdarzenia drogowego, polegającego na zderzeniu dwóch pojazdów, z następowym uderzeniem jednego z nich w końcowej fazie zdarzenia w ścianę budynku. Kierujący tym pojazdem, nie uznany za sprawcę, doznał złamania dwóch kości śródstopia prawego. Ustalono, iż poruszał się on z nadmierną prędkością, a ponadto nie miał zapiętego pasa bezpieczeństwa. Prokuratura oczekiwała od lekarza oceny przede wszystkim charakteru i mechanizmu powstania u niego obrażeń ciała, a także oceny, w jakim stopniu jego zachowanie przyczyniło się do powstania obrażeń ciała, przy czym przyjęła założenie, że złamań doznał on podczas poprzedzającego uderzenie w ścianę bocznego zderzenia pojazdów, co czyniło sprawcą drugiego z kierujących. Jednocześnie zadano pytanie: „Przy jakiej prędkości zderzeniowej ... powstają obrażenia ciała, jak stwierdzone w śledztwie, a zwłaszcza złamanie kości prawego śródstopia III i IV”.

DYSKUSJA I WNIOSKI Odpowiedź na pytania prokuratury wymagała zarówno analizy przebiegu wypadku drogowego, ze wskazaniem działających na osoby znajdujące się w pojazdach sił, co ułatwił zapis monitoringu miejskiego z zarejestrowanym zdarzeniem, jak też oceny mechanizmu i sił wymaganych do powstania stwierdzonych obrażeń ciała. Odnaleziono opublikowane wyniki badań przeprowadzonych na zwłokach, gdzie analizowano mechanizm

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

powstawania obrażeń stóp u osób w przednim przedziale pojazdu w przebiegu zderzeń czołowych, zapiętych i niezapiętych pasem bezpieczeństwa, jak też prędkości zderzeniowe, przy których tego typu obrażeń można się spodziewać. Kompleksowa analiza wypadku drogowego wymagała odtworzenia przebiegu zdarzenia drogowego, przy uwzględnieniu zarówno danych zawartych w aktach sprawy, w tym zapisu monitoringu, jak też piśmiennictwa dotyczącego biomechaniki urazów stopy kierujących pojazdami. We wnioskach opinii stwierdzono, że do złamania kości śródstopia doszło w wyniku uderzenia czołowo w ścianę, a nie podczas zderzenia z drugim samochodem i nie miałyby to miejsca w przypadku zapiętego pasa bezpieczeństwa. Natomiast do powstania obrażeń ciała, a nawet zderzenia pojazdów nie doszłoby, gdyby „pokrzywdzony” miał zapięty pas bezpieczeństwa i poruszał się z dozwoloną prędkością. Tak więc wyłącznie współopiniowanie biegłych z różnych dziedzin doprowadziło do pełnego wyjaśnienia przebiegu zdarzenia drogowego oraz ustalenia jego przyczyn.

PIŚMIENNICTWO

1. Smith BR*, Begeman PC*, Leland R†, Levine RS*, Yang KH*, King AI.* *Bioengineering Center and †Department of Orthopedic Surgery Wayne State University, Detroit, Michigan 48202. A mechanism of injury to the forefoot in car crashes. IRCOBI Conference – Lisbon (Portugal), September 2003.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PRZYPADEK NIEPRAWIDŁOWEGO POBRANIA WYMAZU Z NOSOGARDŁA

Anna Smędra¹, Katarzyna Wochna¹, Anna Piekarska², Rafał Kubiak³, Jarosław Berent¹

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

² Katedra Chorób Zakaźnych i Hepatologii, Uniwersytet Medyczny w Łodzi

³ Katedra Prawa Karnego, Uniwersytet Łódzki

e-mail: karolanka@wp.pl

SŁOWA KLUCZOWE: wymaz, nosogardło, powikłanie, odpowiedzialność karna, COVID-19

WPROWADZENIE Z powodu pandemii COVID-19 na całym świecie w ostatnich 2 latach wykonano setki milionów wymazów z nosogardła w celu potwierdzenia lub wykluczenia zakażenia SARS-CoV-2. Jest to stosunkowo prosta procedura polegająca na włożeniu do nosa wymazówki tak, aby dotknęła tylnej ściany jamy nosowo-gardłowej. W piśmiennictwie opisano jedynie nieliczne powikłania tej procedury takie jak: pozostawienie fragmentu wymazówki, krwawienie, ropień, wyciek płynu mózgowo-rdzeniowego czy zespół cichej zatoki komórek sitowych [1-5]. Wszystkie one były jednak spowodowane samym wprowadzeniem wymazówki, a nie pozycją, w jakiej tego dokonano. W naszej praktyce spotkaliśmy się natomiast z omdleniem podczas pobierania wymazu w pozycji stojącej i upadkiem, w wyniku czego doszło do powstania poważnych obrażeń twarzoczaszki, a sprawa dalej trafiła do prokuratury.

OMÓWIENIE PRZYPADKU I WNIOSKI

W wystąpieniu omówimy kwestie odpowiedzialności karnej osoby pobierającej wymaz za skutki tego zdarzenia. Podstawą rozważań będzie ustalenie, czy pobieranie wymazu w pozycji stojącej jest dopuszczalne. W piśmiennictwie naukowym jasno wskazuje się, że pobranie powinno odbywać się w pozycji siedzącej, jednakże ta kwestia nie przebiła się do odpowiednich wytycznych, które skupiają się na innych aspektach pobrania. Ponadto w piśmiennictwie nie znaleźliśmy opisu analogicznego przypadku, stąd trudno wymagać, by wykonawca takiego zabiegu przewidywał możliwość spowodowania wspomnianego skutku, a wręcz było to nie do przewidzenia. Nie zostały zatem spełnione przesłanki nieumyślności, o których mowa w art.9 § 2 Kodeksu karnego, które byłyby niezbędne dla przypisania mu sprawstwa jakiegokolwiek przestępstwa nieumyślnego przeciwko zdrowiu pacjenta związanego z pobraniem. Poza tym, gdyby nawet uznać, że wykonawca zabiegu naruszył wymagane reguły ostrożności i zrealizował pozostałe elementy nieumyślności, to zastosowanie miałby jeden z przepisów Tarczy Covidowej, dotyczący tzw. klauzuli Dobrego Samarytanina. Tym samym wykonawca tego zabiegu może uniknąć odpowiedzialności karnej ze względu na wyłączenie winy, co nie wyklucza oczywiście odpowiedzialności cywilnej.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PIŚMIENNICTWO

1. Koskinen A, Tolvi M, Jauhiainen M, Kekäläinen E, Laulajainen-Hongisto A, Lamminmäki S. Complications of COVID-19 nasopharyngeal swab test. *JAMA Otolaryngol Head Neck Surg* 2021; 147(7): 672-4.
2. Föh B, Borsche M, Balck A, Taube S, Rupp J, Klein C, et al. Complications of nasal and pharyngeal swabs: a relevant challenge of the COVID-19 pandemic? *Eur Respir J* 2021; 57(4): 2004004.
3. Gaffuri M, Capaccio P, Torretta S, Daga M, Zuccotti GV, Pignataro L. An unusual retained choanal foreign body: a possible complication of COVID-19 testing with nasopharyngeal swab. *Ear Nose Throat J*. Forth-coming 2021. DOI: 10.1177/0145561321993933.
4. Alberola-Amores FJ, Valdeolivas-Urbelz E, Torregrosa-Ortiz M, Álvarez-Sauco M, Alom-Poveda J. Meningitis due to cerebrospinal fluid leak after nasal swab testing for COVID-19. *Eur J Neurol* 2021; 28(11): e91-2.
5. Ribeiro SP, Loureiro RM, Gil JM, Dutra DL, Gomes RL, Daniel MM. Ethmoidal silent sinus syndrome after nasal swab test. *Neuroradiology* 2022; 64(1): 205-7.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

GENETYKA SĄDOWA W SPRAWIE O BŁĄD MEDYCZNY Z ZAKRESU CHIRURGII PLASTYCZNEJ

Przemysław Banaszek, Marcin Tomsia, Kornelia Droździok

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

e-mail: przemekb1990@gmail.com

- WPROWADZENIE** W pracy opisano przypadek badania genetycznego wycinka z implantów piersi w celu wykazania, że konkretne implanty były wszczepione danej pacjentce.
- OMÓWIENIE PRZYPADKU** Pacjentka zgłosiła się do prywatnej kliniki chirurgii plastycznej, aby poddać się zabiegowi powiększania piersi implantami oraz przy okazji korekcyjnej plastyce nosa. Zabieg powiększania piersi wykonano wszczepiając silikonowe implanty. U pacjentki doszło do powikłań w postaci zakażenia okolicy wszczepionych implantów, w związku z czym ok. 2 tygodnie po pierwszym zabiegu została ona poddana rewizji implantów, jednak w związku z brakiem poprawy i rozwojem powikłań ropnych po kolejnym tygodniu implanty usunięto. Pacjentka złożyła doniesienie do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa, gdzie zarzuciła klinice między innymi wszczęcie innych implantów niż te, za które zapłaciła. Implanty, które usunięto pacjentce przesłano celem badania genetycznego wraz z materiałem porównawczym pobranym od pacjentki. Badanie genetyczne wykazało na przekazanych do badania implantach obecność identycznego materiału genetycznego względem materiału pobranego od pacjentki, co pozwoliło odrzucić powyższy zarzut.
- DYSKUSJA I WNIOSKI** Opisany przypadek pokazuje możliwości współpracy z pracownią genetyki sądowej w ocenie spraw z zakresu oceny postępowania lekarskiego.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

NEUROATOLOGIA W DIAGNOSTYCE NAGŁEGO ZGONU DZIECKA

**Dorota Samoławicz¹, Aleksandra Borowska-Solonyńko², Sylwia Tarka³,
Milena Laure-Kamionkowska⁴**

^{1, 2, 3} Zakład Medycyny Sądowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

⁴ Zakład Neuropatologii Klinicznej Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej im. M. Mossakowskiego
Polskiej Akademii Nauk

e-mail: samoławiczd@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: neuropatologia, zakażenia

WPROWADZENIE Zgony dzieci są trudnym problemem opiniodawczym i zazwyczaj wzbudzają duże emocje. Każdy zgon dziecka, szczególnie w niejasnych okolicznościach, może budzić podejrzenie śmierci gwałtownej. Wyjaśnienie patomechanizmu i przyczyny zgonu w tych przypadkach ma kolosalne znaczenie dla prowadzonych śledztw, zwłaszcza, gdy osoby podejrzane o spowodowanie śmierci gwałtownej, mają pod swoją opieką kolejne dzieci.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

W listopadzie 2012 r., przebywający w żłobku 13-miesięczny chłopiec, po obudzeniu się z drzemki około godz. 11:30, nieustannie płakał i nie chciał jeść. O godz. 15:00 chłopiec ponownie został położony spać, a próby jego obudzenia przez jedną z opiekunek po około 40 minutach były nieskuteczne. Chłopiec nie dawał oznak życia, był bardzo blady. Opiekunka rozpoczęła masaż zewnętrzny serca. Przybyła na miejsce załoga ambulansu stwierdziła brak tętna i oddechu. Transport do szpitala odbywał się w trakcie resuscytacji, która była kontynuowana w Izbie przyjęć (IP). Po 10 minutach pobytu w IP uzyskano powrót czynności serca. Pacjenta przekazano do leczenia w oddziale intensywnej terapii. Badania obrazowe wykazały cechy głębokiego uszkodzenia układu nerwowego – masywny obrzęk mózgu z wklonowaniem migdałków mózdzku do otworu wielkiego. Szereg przeprowadzonych w trakcie ośmiodniowej hospitalizacji badań (w tym obrazowych, genetycznych, metabolicznych i toksykologicznych) nie pozwolił na wyjaśnienie przyczyny wystąpienia nagłego zatrzymania krążenia u pacjenta. Ostatecznie rozpoznano zespół nagłej śmierci dziecka, co nie pozwalało na wykluczenie śmierci gwałtownej. Sądowo-lekarska sekcja zwłok wykazała m. in. cechy masywnego obrzęku mózgu, obecność gęstej śluzowej treści w uszach, treść ropną w drogach oddechowych oraz pakiety węzłów chłonnych w krezce jelita cienkiego. Badanie histopatologiczne wykazało cechy nasilonego aktywnego zapalenia mięśnia serca. W czasie sekcji zwłok zdecydowano także o zabezpieczeniu w całości mózgu i rdzenia kręgowego do badań neuropatologicznych. Wynik badania neuropatologicznego wykazał zapalenie rdzenia kręgowego i mózgu o etiologii wirusowej, najprawdopodobniej wirusami z rodzaju enterowirusów. Uzyskane wyniki badań pozwoliły na wnioskowanie,

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

że przyczyną wystąpienia u dziecka nagłego zatrzymania krążenia mógł być uogólniony proces zapalny (infekcja wirusowa - najprawdopodobniej enterowirusami).

DYSKUSJA I WNIOSKI

Badania neuropatologiczne mózgu i rdzenia kręgowego na potrzeby opiniowania sądowo-lekarskiego nie są wykorzystywane rutynowo, a neuropatologia sądowo-lekarska w Polsce nie stanowi odrębnej specjalności lekarskiej. Przypadek prezentowany w pracy jest jednym z przykładów tego, że badania neuropatologiczne mogą mieć istotne znaczenie gdy konieczna jest wszechstronna diagnostyka nagłego zgonu. W opiniowanym przypadku zastosowanie tego badania pozwoliło nie tylko uprawdopodobnić uogólnioną infekcję wirusową, ale także wskazać najbardziej prawdopodobną grupę wirusów odpowiadającą za jej wystąpienie. Identyfikacja rodzajów wirusów w tym przypadku była istotna z uwagi na to, że kilka dni przed zatrzymaniem krążenia chłopiec był szczepiony przeciwko odrze, śwince i różyczce.

PIŚMIENNICTWO

1. Bennetto L, Scolding N. Inflammatory/post-infectious encephalomyelitis. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2004; 75 Suppl 1 (Suppl 1): i22-8. DOI: 10.1136/jnnp.2003.034256.
2. Rhoades RE, Tabor-Godwin JM, Tsueng G, Feuer R. Enterovirus infections of the central nervous system. *Virology* 2011; 411(2): 288-305. DOI: 10.1016/j.virol.2010.12.014.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

USZKODZENIA GŁOWY IMITUJĄCE RANY POSTRZAŁOWE

**Michał Kaliszan, Wojciech Dalewski, Joanna Dawidowska, Tomasz Gos,
Zbigniew Jankowski**

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

e-mail: michal.kaliszan@gumed.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: medycyna sądowa, uszkodzenia pośmiertne,
rany postrzałowe, rozkawałkowanie zwłok, zabójstwo

WPROWADZENIE W swojej pracy medyk sądowy niejednokrotnie zmagają się z koniecznością ustalenia okoliczności i mechanizmu powstania uszkodzeń ciała, co nierzadko stanowi duże wyzwanie. Ważnym jest nie tylko ustalenie jakim narzędziem spowodowano dane obrażenia, ale także to czy obrażenia powstały za życia i doprowadziły lub przyczyniły się do śmierci, czy też są pośmiertnym artefaktem nie mającym związku ze śmiercią.

OMÓWIENIE PRZYPADKU W przedstawianej pracy opisano przypadek zabójstwa młodej kobiety, której ciało zostało następnie rozczłonkowane i jego części ukryte w ziemi i stawie. Po odnalezieniu fragmentów ciała poddano je badaniu sekcijnemu. Podczas badania pośmiertnego głowy wydobytej z wody odkryto 3 okrągłe, prawie identyczne otwory w kości skroniowej i potylicznej, które na pierwsze wrażenie sugerowały pochodzenie od postrzałów z broni małego kalibru.

DYSKUSJA W trakcie badania sekcyjnego pojawiły się wątpliwości odnośnie pochodzenia stwierdzonych okrągłych uszkodzeń w obrębie kości sklepienia czaszki. Mimo zaawansowanych zmian pośmiertnych stwierdzono jedynie okrągłe ubytki w kości, o kraterowatym kształcie, z niewielkim wpukleniem fragmentów kostnych ale bez uszkodzenia zachowanej opony twardej oraz bez śladów kanału postrzałowego w mózgu, a także bez śladów ciała obcego wewnątrz czaszki czy podobnych otworów po stronie przeciwnej, które mogłyby być ranami wylotowymi. Wobec trudności z ustaleniem rzeczywistego pochodzenia okrągłych otworów w kości czaszki, zwrócono się do śledczych z pytaniem o przebieg akcji wydobywania zwłok, w szczególności szczegółów wydobywania głowy z płytkiego stawu. Okazało się wówczas, że podczas akcji poszukiwawczej używano metalowych sond, z dość ostrym czubkiem, które były wbijane w ziemię i w dno stawu. Po dostarczeniu do prosektorium sondy, porównano kształt końca sondy z otworami w czaszce, co ostatecznie pozwoliło na ustalenie, że do uszkodzenia czaszki doszło w trakcie poszukiwania ciała, poprzez nakłucie jej metalową sondą ze stożkowatego kształtu końcówką, która po uszkodzeniu kości zatrzymała się na niej

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

powodując okrągły otwór, ale nie wnikając w głąb czaszki.

WNIOSKI

Przedstawiony przypadek pokazuje, że czasami uszkodzenia pośmiertne (tzw. artefakty) mogą sugerować ich całkowicie odmienne pochodzenie niż ma to miejsce w rzeczywistości. Dlatego tak ważna jest dokładna, wielokierunkowa analiza każdego przypadku oraz współpraca między biegłymi a prowadzącymi dochodzenie, także w zakresie ustalenia czynności dokonywanych ze zwłokami zanim zostały przekazane na sądowo-lekarską sekcję zwłok. W wątpliwych przypadkach bardzo przydatne jest ponadto zapoznanie się biegłych z protokołem oględzin zwłok w miejscu ich znalezienia oraz dokumentacją fotograficzną sporządzoną na miejscu ujawnienia zwłok. W przeciwnym razie istnieje ryzyko popełnienia błędu diagnostycznego i np. przyjęcie zmian pośmiertnych za przyżyciowe [1].

PIŚMIENNICTWO

1. Kaliszan M, Dalewski W, Dawidowska J, Gos T, Jankowski Z. Fake gunshot wounds in the skull – post-mortem artifact caused by steel probe during police search for a missing body. *Int J Legal Med* 2021; 135: 879-883.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

SYNTETYCZNE KANNABINOIDY (NIE)BEZPIECZNA ALTERNATYWA MARIHUANY NOWYM WYZWANIEM W TOKSYKOLOGII SĄDOWEJ - PRZYPADEK ZABÓJSTWA DOKONANEGO POD WPLYWEM AM-2201

Sebastian Rojek, Martyna Maciów – Głęb, Karol Kula, Agnieszka Romańczuk, Kamil Synowiec

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Lekarski, Katedra i Zakład Medycyny Sądowej

e-mail: sebastian.rojek@uj.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: syntetyczne kannabinoidy, toksyczność, zabójstwo, LC-ESI-MS-MS

WPROWADZENIE

Jak wynika z najnowszego raportu Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), na koniec 2021 r. w systemie zarejestrowanych było około 880 nowych substancji psychoaktywnych (NSP), z których 52 zgłoszono w Europie po raz pierwszy w 2021 r. Technologia pozostaje kluczowym czynnikiem napędzającym rynki narkotykowe, ponieważ rynki darknetu, media społecznościowe i aplikacje do przesyłania wiadomości natychmiastowych, a także technologie komunikacji i szyfrowania są obecnie wykorzystywane do ułatwiania sprzedaży narkotyków.

Wśród nowych substancji psychoaktywnych znaczną część, obok syntetycznych katynonów, stanowią syntetyczne kannabinoidy, traktowane w wielu kręgach młodzieżowych jako alternatywa dla marihuany, która sama w sobie może zawierać domieszki syntetycznych kannabionidów wprowadzone przez dealera. Profil ostrej toksyczności syntetycznych kannabionidów wyraźnie kontrastuje z relatywnie łagodnymi efektami palonych produktów konopi, dzięki ich silnemu działaniu agonistycznemu do receptorów kannabionidowych.

Ze względu na pilną potrzebę dla ochrony zdrowia publicznego i jego bezpieczeństwa należy nadać priorytet opisom kazuistycznym przypadków związanych z konsekwencjami używania nowych substancji psychoaktywnych.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Przedmiotem badań niniejszej pracy jest wieloparametrowa analiza przypadku 18-letniego mężczyzny, któremu postawiono zarzut popełnienia zabójstwa swojej krewnej oraz usiłowania zabójstwa kolejnych dwóch ofiar, przy pomocy noża. Oskarżony przyznał się do winy, jednakże oświadczył, że działał bez świadomości, gdyż był pod wpływem syntetycznego kannabionidu AM-2201, nabytego pośrednio u dilerów, w postaci 10-gramowej paczki z etykietą NO BAD TRIP.

W niniejszej pracy opracowano metodę analityczną, obejmującą chromatografię cieczową sprzężoną z tandemową spektrometrią mas z jonizacją poprzez rozpylenie w polu elektrycznym (LC-ESI-MS-MS)

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

do oznaczania syntetycznych kannabinoidów, w tym AM-2201 w próbce krwi pobranej od sprawcy.

WNIOSKI

Wyniki toksykologiczne omówiono w kontekście psychoaktywnych i niekorzystnych skutków fizycznych, spowodowanych przez obecność AM-2201 w organizmie człowieka, w konfrontacji z dostępnymi danymi z piśmiennictwa.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

KONIECZNOŚĆ WSPÓŁPRACY MEDYKA SĄDOWEGO I PSYCHIATRY W PRZYPADKACH NIETYPOWYCH SAMOBÓJSTW NA PRZYKŁADZIE SAMOBÓJSTWA Z UŻYCIEM WIERTARKI

Rafał Skowronek^{1,2}, Anna Skowronek^{1,3}

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej, Wydział Nauk Medycznych w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

² Katedra i Zakład Patomorfologii i Diagnostyki Molekularnej, Wydział Nauk Medycznych w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

³ Dzienny Oddział Psychiatryczny, Szpital Powiatowy im. św. Maksymiliana w Oświęcimiu

e-mail: rafal-skowronek@wp.pl

SŁOWA KLUCZOWE: **suicydologia, samobójstwo, medycyna sądowa, psychiatria kliniczna**

WPROWADZENIE Wykorzystanie wiertarki elektrycznej w celu dokonania samobójstwa jest bardzo rzadkie w praktyce medyczno-sądowej. Do tej pory zostało jedynie kilkakrotnie opisane w literaturze specjalistycznej [1,2]. Celem pracy jest przedstawienie pierwszego tego rodzaju przypadku z terenu Górnego Śląska i prawdopodobnie z terenu całej Polski. Analizie poddano wyniki badań pośmiertnych przeprowadzonych w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej w Katowicach oraz wyniki badań prokuratorskich akt sprawy zawierających dokumentację medyczną z leczenia pacjenta.

OMÓWIENIE PRZYPADKU W lesie przyległym do autostrady odnaleziono zwłoki 33-letniego mężczyzny, który od kilku lat leczył się psychiatrycznie (w tym w oddziale zamkniętym), oraz wielokrotnie podejmował próby samobójcze. Zaginięcie mężczyzny kilka dni wcześniej zgłosiła rodzina. Przy ciele denata znajdowała się wiertarka akumulatorowa z zabrudzonym wiertłem i fragmentami tkanek, natomiast na zwłokach ujawniono obrażenia mogące odpowiadać śladom wwierceń, przypominające rany postrzałowe. W komputerze zmarłego ujawniono ślady wskazujące na wyszukiwanie stron dotyczących metod odebrania sobie życia oraz wiertarek z zasilaniem akumulatorowym. Sądowo-lekarskie oględziny i sekcja zwłok wykazały, że przyczyną zgonu stały się doznane rany klatki piersiowej, skutkujące uszkodzeniem płuca lewego i tętnicy płucnej lewej, z następczym krwotokiem wewnętrznym. Po zapoznaniu się z nadesłaną dokumentacją medyczną i konsultacji z psychiatrą ostatecznie stwierdzono, że obrażenia te mogły zostać zadane ręką własną za pomocą wiertarki w akcie samobójczym.

DYSKUSJA I WNIOSKI Osoby z zaburzeniami i chorobami psychicznymi mogą wybierać nietypowe metody odebrania sobie życia, takie jak np. użycie wiertarki. Może to powodować duże wątpliwości śledczych, czy zdarzenie miało rzeczywiście charakter samobójstwa. Oprócz pełnej diagnostyki pośmiertnej, szczególnie ważna w takich przypadkach jest ocena przeszłości chorobowej zmarłego,

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

nierzadko z udziałem psychiatry jako konsultanta. Zdaniem autorów optymalnie w przypadkach nietypowych samobójstw każdorazowo powinni być powoływani biegli z zakresu psychologii i/lub psychiatrii, którzy dokonają określenia psychologicznych wskaźników popełnienia samobójstwa i określenia kontekstu sytuacyjnego, w tym przyczynienia się innych osób do decyzji o samobójstwie.

PIŚMIENNICTWO

1. Byard RW. Suicide attempts involving power drills. *J Forensic Leg Med.* 2013; 20(8): 1032-4. DOI: 10.1016/j.jflm.2013.09.013.
2. Monticelli F, Meyer HJ, Keller T. Suicide by an electric power drill. *Forensic Sci Med Pathol.* 2006; 2(4): 273-6. DOI: 10.1385/FSMP:2:4:273.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PRZYPADEK DZIECKA MALTRETOWANEGO JAKO NARAŻENIE NA BEZPOŚREDNIE NIEBEZPIECZEŃSTWO WYSTĄPIENIA CIĘŻKIEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU W POSTACI TRWAŁEJ CHOROBY PSYCHICZNEJ

Piotr Engelgardt¹, Monika Włodarczyk-Dudka², Maciej Krzyżanowski¹

¹ Katedra Patomorfologii i Medycyny Sądowej Wydział Lekarski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

² Zespół Placówek Pedagogicznych w Ostródzie

e-mail: piotr.eng@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: zespół dziecka maltretowanego, PTSD, narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, trwała choroba psychiczna

WPROWADZENIE Według WHO, maltretowanie dzieci (Child Abuse) definiowane jest jako: „każde zamierzone lub niezamierzone działanie na osobie poniżej 18 roku życia, które ujemnie wpływa na obecne lub przyszłe zdrowie, przeżycie, rozwój fizyczny i psychospołeczny dziecka”. Przewlekła przemoc w każdej formie, w przypadku dzieci rodzi duże zagrożenie wystąpienia w dorosłym życiu całego spektrum zaburzeń psychicznych: od problemów w radzeniu sobie z emocjami, nawiązywaniu interakcji społecznych przez zaburzenia osobowości do choroby psychicznej. Zaburzenia te mogą mieć znaczne nasilenie, a w cięższych przypadkach nawet uniemożliwiać normalne funkcjonowanie społeczne. O ile nie budzi problemów ocena ujemnego wpływu przemocy w zakresie somatycznym, o tyle dużo większe trudności sprawia wykazanie negatywnych następstw w psychice dziecka.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

W lutym i maju 2021 r. zespół biegłych (psycholog dziecięcy, psychiatra dziecięcy, pediatra, ginekolog oraz specjalista medycyny sądowej) badał 8 letnią dziewczynkę, wobec której w rodzinie biologicznej przez wiele lat miano stosować wszystkie formy przemocy (seksualną, fizyczną, psychiczną oraz zaniedbywanie). Zawiadomienie o przestępstwie zgłosili rodzice zastępczy, którzy zaobserwowali liczne nieprawidłowości w zachowaniu dziecka oraz stopniowo, po zdobyciu jego zaufania, dowiedzieli się o warunkach w jakim żyło.

W trakcie badania u małoletniej rozpoznano: zespół stresu pourazowego, przeciętne możliwości intelektualne, zakłócenia sfery emocjonalnej oraz zaczątki nieprawidłowo kształtującej się osobowości z cechami manipulacyjnymi. Opinię wydano w oparciu o wyniki badania oraz analizę akt sprawy liczących 935 kart. Uwzględniając całość dostępnego materiału przyjęto, że długotrwałość maltretowania, jego nasilenie, istnienie wszystkich form tego zespołu powodowały, że pokrzywdzona funkcjonując w swojej biologicznej rodzinie znajdowała się w sytuacji narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (trwałej choroby psychicznej) w rozumieniu odpowiedniego

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

artykułu KK.

**DYSKUSJA
I WNIOSKI**

W przedmiotowym przypadku kluczowe było multidyscyplinarne podejście uwzględniające analizę bogatego materiału dowodowego, w tym zwłaszcza obserwację zachowań opiniowanej poczynione w rodzinie zastępczej oraz wyniki kompleksowo przeprowadzonego badania lekarsko-psychologicznego dziecka umożliwiło wykazanie negatywnego wpływu przemocy na sferę psychiczną.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

WYTWORY PISEMNE PODEJRZANYCH O ZABÓJSTWO JAKO DOWÓD ICH ZBRODNI

Ewa Wach

Zakład Psychologii Sądowej Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra J. Sehna w Krakowie

e-mail: ewach@ies.gov.pl

SŁOWA KLUCZOWE: zabójstwo, diagnoza psychologiczna,
proces poszlakowy, dowody niematerialne

WPROWADZENIE W sprawach o dokonanie zabójstwa, w których brak jest dowodów jednoznacznie przemawiających za jego dokonaniem przez określone osoby, mogą zostać powołani biegli psychologowie, aby na podstawie akt sprawy oraz badań psychologicznych osób podejrzanych wypowiedzieć o ich ewentualnej motywacji do popełnienia zarzucanych im czynów, czy też wskazać, która z wersji śledczych jest pod względem psychologicznym najbardziej adekwatna do możliwego przebiegu zdarzenia oraz czy zachowanie sprawcy czynu odpowiada właściwościom psychicznym osoby podejrzanej/oskarżonej. Zdarza się, iż jednym ze źródeł materiałem, który jest poddawany analizie przez biegłych psychologów jest „twórczość” podejrzanych, w której opisują dokonane przez „kogoś” zbrodnie, jednak zaprzeczają, aby dotyczyło konkretnych zdarzeń. Zadaniem psychologa jest m.in. próba ustalenia, czy taka twórczość jest jedynie przejawem fantazji podejrzanych czy też istotnie odnosi się do zabójstw, których byli oni sprawcami.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

W pierwszym z prezentowanych przypadków śledztwo dotyczyło zabójstwa ze szczególnym okrucieństwem 35-letniego mężczyzny (uduszenie przez zadzierzgnięcie, „kołyska” – skrępowane z tyłu ręce połączone z szyją). Jedną z osób, która mogła mieć kontakt z pokrzywdzonym przed śmiercią był autor wydanej książki, w której opisane zostało zabójstwo kobiety dokonane podczas stosunku seksualnego wskutek zaciskania, za jej zgodą, na jej szyi pętli ze sznura, w celu intensyfikacji doznań seksualnych. Prokuratura oczekiwała od psychologów m.in. stwierdzenia, czy treść książki zawierała ślady psychologiczne odnoszące się do zabójstwa 35-latka oraz czy autor książki i jej bohater mają cechy zbieżne i czy cechy te odpowiadają cechom nieustalonego sprawcy zabójstwa mężczyzny. Analiza dostępnego biegłym materiału (w tym również pisemnych wypowiedzi autora książki na swój temat zamieszczanych w Internecie) wskazała, że autor książki opisując jej głównego bohatera nadał mu większość swoich cech psychicznych i biograficznych. Jednak same zabójstwa mężczyzny i kobiety różniły się zasadniczo, przede wszystkim motywacją (zemsta/satysfakcja seksualna). Łączyły je tylko pewne elementy – śmierć

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

przez uduszenie oraz sprzedaż na aukcji internetowej rzeczy wykorzystanych podczas zabójstwa.

W drugim z przypadków podejrzany w osobistym pamiętniku opisał dokonanie zabójstwa swojego ojca poprzez wepchnięcie go do rzeki. Motywem miała być zemsta za znęcanie się nad podejrzanym w dzieciństwie. Według wcześniejszych ustaleń medyków sądowych mężczyzna został wprawdzie znaleziony w wodzie, jednak przyczyną śmierci nie było utonięcie lecz zawał serca. W tym przypadku odtworzenie możliwych okoliczności śmierci oraz właściwości psychicznych podejrzanego i historii jego życia pozwalało na stwierdzenie z wysokim prawdopodobieństwem, iż w swoim pamiętniku opisał on zdarzenie, w którym brał udział.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Przedstawione przypadki wskazują, iż analiza niematerialnych dowodów, jakimi w pewnych sytuacjach procesowych mogą być przejawy pisemnej twórczości podejrzanych, może być przydatna przede wszystkim dla poznania sposobu spostrzegania przez nich rzeczywistości oraz własnej osoby i relacji z otoczeniem. Jeśli wytwory te zostaną potraktowane podobnie jak materiały projekcyjne w badaniach osobowości, czyli z należytą ostrożnością interpretacyjną (Stemplewska-Żakowicz K., (2013), *Diagnoza psychologiczna*, Sopot; Rode M., (2013), *Style myślenia przestępczego*, Warszawa) mogą być źródłem ważnych hipotez diagnostycznych bądź służyć ich weryfikacji.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

RYTUAŁ KAMBO – WYZWANIE RZUCONE PRZEZ SZAMANÓW MEDYCYNIE I TOKSYKOLOGII SĄDOWEJ

Aleksandra Borowska-Solonyńko, Małgorzata Brzozowska, Agnieszka Siwińska

Zakład Medycyny Sądowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

e-mail:

borowska.solonyńko@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: rytuał Kambo, toksykologia, peptydy

WPROWADZENIE W Europie, w tym i w Polsce, coraz większą popularność zyskuje rytuał Kambo [1] polegający na nakładaniu na przypaloną skórę człowieka sproszkowanej wydzieliny z gruczołów skórnych bezogonowego płaza z rodziny Phyllomedusidae. Wydzielina ta zawiera mieszaninę licznych peptydów – w tym opioidowych [2], przy czym nie udało się jeszcze zidentyfikować wszystkich. Po aplikacji ww. wydzieliny, u osób poddawanych temu rytuałowi, dochodzi do bardzo silnej reakcji ze strony układu krążenia oraz pokarmowego (m.in. tachykardia, hypotonia, chlustające wymioty, biegunka, drżenie mięśni) [3]. Celem tego rytuału ma być „oczyszczenie organizmu”. W piśmiennictwie medycznym opisane są jedynie pojedyncze przypadki zgonów po rytuale Kambo, przy czym mechanizm zgonu nie jest do końca poznany.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

W 2016 r. w ZMS WUM odbyła się sądowo-lekarska sekcja zwłok 30 letniej kobiety, która zmarła w szpitalu trzy dni po odbyciu rytuału u Kambo. Z akt sprawy wiadomo, że u ww. kobiety zastosowano podwójną dawkę wydzieliny – gdyż po pierwszej aplikacji tej substancji nie było oczekiwanej reakcji ze strony organizmu. Po drugiej aplikacji wystąpiły wymioty i biegunka, po czym kobieta zgłosiła ból głowy i straciła przytomność. Została przewieziona do szpitala w stanie ciężkim – GCS 3. Badanie TK wykazało masywny obrzęk mózgu z niewielkim wynacznieniem krwi w okolicy podnamiotowej. Z innych odchyłeń w wynikach badań dodatkowych stwierdzono znaczną hyponatremię – 120 mmol/l (norma 133-145). Mimo leczenia stan chorej nie poprawił się i zmarła. Sekcja zwłok potwierdziła masywny obrzęk mózgu z rozmiękaniem tkanki mózgowej na pograniczu mostu i rdzenia przedłużonego. Stwierdzono także zapalenie płuc oraz cechy mogące przemawiać za uogólnioną infekcją wirusową. Na skórze kończyn obecne były zmiany termiczne typowe dla rytuału Kambo. W materiale biologicznym pobranym podczas sekcji zwłok badanie toksykologiczne nie wykazało obecności peptydów z wydzieliny płaza z rodziny Phyllomedusidae. Ich obecność została jednak potwierdzona przez Narodowy Instytut Leków w dowodzie rzeczowym - substancji stałej znajdującej się na drewnianej desce wykorzystywanej do samego rytuału.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

Zidentyfikowano: deltorfinę I i II oraz filocerulinę.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Z uwagi na coraz większą popularność rytuału Kambo rośnie prawdopodobieństwo konieczności wydawania opinii sądowo-lekarskich i toksykologicznych dotyczących uczestników tego rytuału. Wiedza na temat medycznych skutków Kambo jest na razie niewystarczająca [4]. W przedstawionym przypadku jako przyczynę zgonu przyjęto obrzęk mózgu i wskazano, że najprawdopodobniej był on wynikiem zaburzeń elektrolitowych. Przypadki hyponatremii po rytuale Kambo były opisywane [5] jednakże nie były to przypadki śmiertelne.

PIŚMIENNICTWO

1. Popławska M, Żolek P, Widecka-Deptuch E, Siwińska A, Grześkiewicz-Warowna M, Karyński M i wsp. Identification and determination of opioid peptides in biological material using the lc-qtof-ms/ms technique. *Problems of Forensic Sciences* 2018; 116: 357-74.
2. Li K, Horng H, Lynch K, Smollin CG. Prolonged toxicity from Kambo cleansing ritual. *Clinical Toxicology* 2018; 56(11): 1165-6.
3. Aquila I, Gratteri S, Sacco MA, Fineschi V, Magi S, Castaldo P i wsp. The Biological Effects of Kambo: Is There a Relationship Between its Administration and Sudden Death? *Journal of Forensic Sciences* 2018; 63(3): 965-8.
4. Byard RW. Is voluntary envenomation from the kambo ritual therapeutic or toxic? *Forensic Science Medicine and Pathology* 2020; 16(2): 205-6.
5. Leban V, Kozelj G, Brvar M. The syndrome of inappropriate antidiuretic hormone secretion after giant leaf frog (*Phyllomedusa bicolor*) venom exposure. *Toxicon* 2016; 120: 107-9.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

WYKORZYSTANIE POŚMIERTNEGO BADANIA TK W DIAGNOSTYCE SEKCYJNEJ ZMIAN NIEDOKRWIENNYCH MÓZGOWIA

**Ewa Rzepecka-Woźniak, Marcin Strona, Marta Konieczna – Waškowska,
Magdalena Czepiec, Klaudia Zębalska, Krzysztof Woźniak**

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej, Wydział Lekarski, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

e-mail: ewa.rzepecka-wozniak@uj.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: pośmiertne badania obrazowe, diagnostyka sekcyjna, mózg, zawał błady

WPROWADZENIE Pośmiertna diagnostyka makroskopowa zmian w mózgowiu bywa utrudniona. Zmiany ukrwotocznione, bez względu na ich przyczynę, są z reguły łatwiejsze do identyfikacji. Zmiany niedokrwienne bywają bardziej problematyczne.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Przedstawiony przypadek dotyczy zgonu 66 - letniej kobiety, której zwłoki skierowano w związku z podejrzeniem zespołu maltretowania. Zwłoki ujawniono w domu, w obecności syna, który podawał, że znaleziona w łóżku matka miała problemy z oddychaniem. Do czasu przyjazdu Zespołu Ratownictwa Medycznego reanimowana przez syna. Od rodziny zmarłej uzyskano informacje, że kobieta chorowała na nadciśnienie tętnicze, miała „problemy z błędnikiem”, spożywała alkohol; kilka dni śmiercią miała przewrócić się na klatce schodowej, od tamtego momentu uskarżała się na bliżej niesprecyzowane dolegliwości.

METODA I WYNIKI Przed wykonaniem konwencjonalnej sekcji zwłok przeprowadzono pośmiertne badanie tomografii komputerowej (Siemens Emotion 16). Na podstawie danych z akwizycji TK ujawniono w obrębie prawej półkuli mózgu rozległy obszar o odbiegającym od otoczenia stopniem wzmocnienia kontrastowego, ustalając jego lokalizację. O wynikach ewaluacji został poinformowany obducent, który pomimo trudności w makroskopowej identyfikacji obszaru co do centrum, jak i granic (cechowała go jedynie nieznacznie zatarta granica kory i istoty białej) pobrał w sposób celowany materiał do badania mikroskopowego, które w badaniu przy klasycznym barwieniu HE potwierdziło istnienie patologii w postaci zawału bładego.

WNIOSKI Prezentowane obrazy: (1) Rekonstrukcje na podstawie pośmiertnego badania TK. (2) Preparaty mikroskopowe (barwienie HE i odczyn CD 68).

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PLASTIKOWE CIAŁO OBCE JAKO PRZYCZYNA KRWAWIENIA ŚRÓDMÓZGOWEGO

Aleksandra Borowska-Solonynko, Sylwia Tarka

Zakład Medycyny Sądowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

e-mail:
borowska.solonynko@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: ciało obce, krwawienie śródmózgowe,
badanie neuropatologiczne.

WPROWADZENIE Przypadki osób z ciałami obcymi zlokalizowanymi śródczaszkowo, nie będącymi skutkami postrzałów, są opisywane bardzo rzadko. Najczęściej wniknięcie ciała obcego jest następstwem wypadku choć może być wynikiem działania celowego zarówno przez samą ofiarę jak i przez osoby trzecie. Większość śródczaszkowych ciał obcych jest metaliczna zaś wśród niemetalicznych ciał obcych dominują elementy drewniane. Uszkodzenia tkanki mózgowej spowodowane wnikającym do jamy czaszki ciałem obcym mogą spowodować szybki zgon, skutkować późniejszym zgonem (w mechanizmie zapalenia ośrodkowego układu nerwowego OUN) (1) lub pozostawać skąpoobjawowe (2) a nawet bezobjawowe (3). Prezentowany poniżej przypadek odbiega nieco od ww. schematów.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Około 50-60 letni, bezdomny mężczyzna został znaleziony w pustostanie. Przeprowadzona sądowo-lekarska sekcja zwłok nie wykazała widocznych obrażeń zewnętrznych poza świeżym zasinieniem na wysokości łuku brwiowego oraz licznymi, przeczosami. Po otwarciu jamy czaszki, pod oponą twardą, na podstawnej powierzchni płata czołowego stwierdzono cienką warstwę skrzepów krwi. Opona twarda w tym miejscu była przyrośnięta i pokrywała szczelinowaty ubytek blaszki oczodołowej długości 2 cm. Brzegi ubytku były wyoblone. Ponadto na tej wysokości stwierdzono rozerwanie opon miękkich i tkanki mózgowej długości 4 cm, przez które z wnętrza płata czołowego wylał się nieregularnie trójkątnego kształtu fragment przezroczystego plastiku, o dość ostrych brzegach, o wymiarach około 2x4 cm z płasko zakończonym czubkiem szerokości 0,2 cm. Wokół ciała obcego widoczne były śródmózgowe, masywne wylewy krwawe stanowiące przyczyną zgonu. Po powtórnej ocenie spojówek oka prawego stwierdzono w spojówce powiekowej obecność pojedynczej blizny długości około 2 cm. Przeprowadzone badanie neuropatologiczne wycinka pobranego z tkanki mózgowej wykazało świeże krwawienie do którego doszło w obszarze wcześniejszego uszkodzenia tkanki mózgowo-glejącej.

DYSKUSJA Przedstawiony przypadek wskazuje, że możliwe jest pozostawanie ciała obcego w jamie czaszki – wewnątrz tkanki mózgowej – przez dłuższy czas

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

bez wywołania ciężkich objawów w tym ciężkiego zapalenia OUN, ale jego pozostawanie stanowi realne zagrożenie przemieszczenia (4) i wywołania krwotoku śródmózgowego. Należy brać pod uwagę, że niemetaliczne ciało obce, za nim doprowadzi do krwawienia, może być trudne do zidentyfikowania badaniami radiologicznymi (5).

WNIOSKI

Całość obrazu wskazuje, że w tym przypadku plastikowe, dość znacznych rozmiarów i nieznanego pochodzenia, ciało obce wniknęło do jamy czaszki na wiele dni przed zgonem i w wyniku przemieszczenia doprowadziło do krwawienia śródmózgowego prowadzącego do zgonu.

PIŚMIENNICTWO

1. Zheng LX, Xu H, Chen XS, Li D, Ji XY, Wang T. A case of death of purulent meningitis caused by transorbital intracranial penetrating injury due to long-term residual bamboo chopstick. *Legal Medicine* 2022; 55.
2. Pelin Z, Kaner T. Intracranial metallic foreign bodies in a man with a headache. *Neurology International* 2012; 4(3): 85-6.
3. Yano H, Nishimura G, Sakamoto K, Tanaka N, Dazai S, Hirano A. An intracranial wooden foreign-body without neurological findings - case-report. *Journal of Trauma-Injury Infection and Critical Care* 1995; 38(5): 830-2.
4. McKintosh E, Crocker M, Martin AJ. Delayed and spontaneous intracranial foreign body migration. *British Journal of Neurosurgery* 2011; 25(1): 140-1.
5. Smely C, Orszagh M. Intracranial transorbital injury by a wooden foreign body: re-evaluation of CT and MRI findings. *British Journal of Neurosurgery* 1999; 13(2): 206-11.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ŚLADY MECHANOSKOPIJNE NA KOŚCIACH

mgr inż. Maciej Świętek

Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie

e-mail: mswietek@ies.gov.pl

SŁOWA KLUCZOWE: mechanoskopia, ślad narzędzia, kości

WPROWADZENIE Nazwa „mechanoskopia” wywodzi się z języka greckiego: „*mechane*” – narzędzie i „*skopeo*” – patrzeć. Jednak współczesna mechanoskopia nie odnosi się już tylko do narzędzi, lecz do wszystkich przedmiotów mogących pozostawić ślad, najczęściej w postaci uszkodzenia powierzchni [2, 6].

W dzisiejszych czasach zakres badań mechanoskopijnych jest bardzo szeroki i obejmuje m.in.: badania śladów włamania i kradzieży; dopasowanie przedmiotów rozdzielonych, w celu ustalenia czy przed rozdzieleniem stanowiły one jedną całość czy nie; badania śladów narzędzi (przedmiotów) zbrodni; badania dużych fragmentów rozbitych szyb, w celu ustalenia, z której strony zostały one rozbite; badania śladów na miejscu wypadków samochodowych np. badania żarówek samochodowych, w celu stwierdzenia, czy świeciły się one w czasie wypadku drogowego czy nie; badania uszkodzonych opon w celu ustalenia, czy uszkodzenie powstało poprzez wystrzał opony na skutek nierównomiernego ciśnienia, czy na skutek przebicia opony w momencie uderzenia o inny pojazd lub przeszkodę; badania pasów bezpieczeństwa, w celu stwierdzenia, czy były one zapięte czy nie w momencie wypadku drogowego; badania odzieży i butów osób potraconych przez pojazd, w celu stwierdzenia kierunku poruszania się pieszego i jego usytuowania względem samochodu [1-7].

Do zakresu badań mechanoskopijnych należy także analiza śladów narzędzi i innych przedmiotów na kościach. W prezentacji zostaną przedstawione przypadki analiz śladów mechanoskopijnych pozostawionych na kościach i porównania ich z narzędziem nadesłanym do badań. Są to autentyczne sprawy z wieloletniej praktyki biegłego z zakresu mechanoskopii Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Przedstawione w prezentacji przypadki pokazują, jak ważnym dowodem są ślady narzędzi lub przedmiotów na miejscu zdarzenia. Pomimo, że często niedoceniane, są jednak wciąż jednymi z najczęściej spotykanych śladów kryminalistycznych, które niejednokrotnie pozwalają na weryfikację wersji zdarzenia. Ponadto badania mechanoskopijne w niektórych przypadkach pozwalają na kategorię powiązanie narzędzia lub przedmiotu ze śladem

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

zabezpieczonym na miejscu zdarzenia. Jest to co prawda kategorię wskazywanie przedmiotu, a nie bezpośrednio samego sprawcy, ale narzędzia lub przedmioty zabezpieczane są od osoby, która je użytkuje, a zatem wyniki badań mezoskopijnych mogą pośrednio posłużyć do ujawnienia sprawcy zdarzenia [1, 2, 4, 6].

PIŚMIENNICTWO

1. Baldwin D., Birkett J., Facey O., Rabey G., *The Forensic Examination and Interpretation of Tool Marks*, Wiley Blackwell, Oxford 2013.
2. Chochół A. Ekspertyza mezoskopijna. [w:] Ekspertyza Sądowa. Wójcikiewicz J, Wilk D, Kała M. (red.) Wolters Kluwer, Warszawa 2017; 318-328.
3. Crowder C, Rainwater CW, Fridie SJ. Microscopic Analysis of Sharp Force Trauma in Bone and Cartilage: A Validation Study. *Journal of Forensic Sciences* 2013, 58(5).
4. Kędzierski W. (red.). *Technika kryminalistyczna*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 1995.
5. Petraco N. *Color Atlas of Forensic Toolmark Identification*. CRC Press, Boca Raton, Londyn, Nowy Jork 2010.
6. Świętek M. Badania mezoskopijne kluczem do rozwiązania wielu trudnych spraw karnych. *Prokuratura i Prawo* 2020; 7-8: 255-280.
7. Weber M, Niehoff A, Rotschild MA. Insights to Enhance the Examination of Toolmarks in Human Cartilage. *Journal of Legal Medicine* 2021; 135: 2117-2134.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowej – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

POŚMIERTNE ROZFRAGMENTOWANIE ZWŁOK Z ICH ROZPROSZENIEM NA ZNACZNYM OBSZARZE

**Klaudia Dolińska-Kaczmarek, Bartosz Burchardt, Eliza Michalak,
Monika Abreu-Głowacka, Czesław Żaba**

Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

e-mail: dolinskaklaudia@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: zabójstwo, rozfragmentowanie zwłok, znieważenie zwłok

WPROWADZENIE Przypadki rozfragmentowania zwłok są w Polsce spotkane bardzo rzadko. Najczęściej mają one na celu próbę zatuszowania przestępczego pozbawienia życia ofiary oraz ukrycia patomechanizmu zgonu. W opisywanym przypadku nie udało się odnaleźć większości fragmentów ciała a sprawca nie współpracował z organami ścigania i odmówił składania wyjaśnień. Wobec braku możliwości ustalenia patomechanizmu zgonu oraz braku cech przyżyciowości obrażeń zadanych podczas fragmentacji został on ostatecznie skazany za czyn z art. 262 za znieważenie zwłok ludzkich.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Przypadek pochodzi z początku 2020 roku. 16 stycznia w godzinach przedpołudniowych wobec zawiadomienia listonosza o braku kontaktu z jedną z mieszkańek miejscowości S. zawiadomiono lokalny posterunek policji. W godzinach wieczornych w składzie węgla pod śmieciami ujawniono kończyny dolne z fragmentem miednicy. Na miejsce wezwano dyżurnego medycyny sądowej z P. z powodu braku dyżuru w województwie L. Po wykonaniu oględzin zwłoki pomimo zaleceń obecnego na miejscu medyka sądowego wysłano do prosektorium szpitala w G. celem sekcji. Dnia 18 stycznia z rzeki W. wyłowiono torbę brezentową zawierająca klatkę piersiową oraz fragment ramienia prawego. Ponownie wykonano oględziny zwłok na miejscu ujawnienia i tym razem uprzedni fragment zwłok jak i właśnie ujawniony przesłano do KiZMS w Poznaniu celem dalszych czynności. W KiZMS UMP wykonano sekcje zwłok ujawnionych fragmentów, stwierdzając, iż ujawnione obrażenia fragmentujące zwłoki mają charakter ran rąbanych oraz ciętych z obecnością ran próbnych, wszystkie jednak nie noszą znamion przyżyciowości. Wykonano badania toksykologiczne, alkoholologiczne oraz wykonano badania genetyczne mające na celu udowodnienie, iż ujawnione fragmenty pochodzą od jednej osoby oraz mające na celu potwierdzenie tożsamości ofiary.

DYSKUSJA I WNIOSKI W Polsce przypadki rozfragmentowania ciał ofiar zdarzają się sporadycznie i w większości przypadków stanowią one przyczynek do publikacji naukowych. Podobnym kazusem do prezentowanego jest opisany przez

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

F. Trełę oraz A. Rutkiewicza w 1997 roku [Arch. Med. Sąd. Krym 1997, XLVII, 163-167] przypadek gdzie również sprawca pofragmentował zwłoki i je ukrył celem zatarcia pierwotnego patomechanizmu zgonu. W tym przypadku udało się jednak ujawnić pierwotną przyczynę zgonu pomimo zaawansowanego rozkładu gnilnego zwłok. Opisany przypadek jest o tyle interesujący, że nie udało się ujawnić wszystkich fragmentów zwłok, sprawca odmówił składania wyjaśnień przez cały okres postępowania przygotowawczego i procesu, a niedługo po ogłoszeniu prawomocnego wyroku, w którym został skazany za przestępstwo z art. 262. Opisując go autorzy chcą zwrócić uwagę wyjątkowość tej sytuacji, a jednocześnie na współpracę lekarzy medycyny sądowej, genetyków, policji i prokuratury w zakresie obejmującym dwie prokuratury okręgowe, dwie komendy wojewódzkie policji oraz dwa województwa.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

TAJEMNICA SZCZĄTKÓW Z OPUSZCZONEJ SZTOLNI

Maria Wróbel, Tomasz Kupiec

Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie

e-mail: tkupiec@ies.krakow.pl

WPROWADZENIE Identyfikacja genetyczna jest standardową stosowaną procedurą w przypadku odnalezienia niezidentyfikowanych szczątków ludzkich. Obecne możliwości zastosowania dodatkowych narzędzi genetycznych jakim jest analiza predykcyjna cech związanych z wyglądem zewnętrznym oraz pochodzeniem biogeograficznym daje szansę na poszerzenie wiedzy na temat odnalezionych ofiar i ich historii.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Opisywany przypadek dotyczy badań zleconych przez Prokuraturę Rejonową w Zamościu po odnalezieniu w opuszczonej sztolni w kopalni piaskowca w miejscowości Potok Senderki na Zamojszczyźnie, szczątków co najmniej kilku osób o nieznanym pochodzeniu.

Analiza stanu zachowania kości w połączeniu z warunkami spoczywania, które były zbliżone do pochówku w masywnym, murowanym grobowcu - stała temperatura, stała wilgotność i ubogi biotop- pozwoliła określić w badaniach antropologicznych okres PMI w przedziale od 60 do 100 lat. Ponadto określono, że szczątki stanowią kości 5 osób dorosłych oraz 3 dzieci. W jednej z czaszek odnaleziono ranę postrzałową.

W kolejnym etapie przeprowadzono badania genetyczne mające na celu określenie profili genetycznych osób w zakresie markerów typu STR, Y-STR oraz sekwencji mitochondrialnego DNA. Otrzymane wyniki umożliwiły dodatkowo wykonanie statystycznej analizy pokrewieństwa, której efektem był wniosek, że 3 dzieci jest rodzeństwem, a szczątki dwojga dorosłych osób należą do ich biologicznych rodziców. Pozostałe osobniki dorosłe nie były blisko spokrewnione z rodziną. Bazując na przybliżonym okresie śmierci osób, miejscu odnalezienia zwłok, określeniu profili genetycznych szczątków całej rodziny oraz nieoficjalnych informacjach uzyskanych

od okolicznych mieszkańców, Prokuratura przypuszczała, że szczątki mogą pochodzić od Żydów zamordowanych w czasie, lub tuż po II WŚ. Zadaniem biegłych było wykonanie dodatkowych badań mogących zweryfikować postawioną hipotezę. Do analiz wykorzystano otrzymane dane genetyczne uzyskane z markerów liniowych (Y-HRD oraz mtDNA) oraz narzędzia do określania haplogrup. Ponadto wykonano analizę 55 markerów typu AI

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

SNP i analizę statystyczną za pomocą narzędzia FROG-kb w celu próby określenia pochodzenia biogeograficznego ofiar.

**DYSKUSJA
I WNIOSKI**

W wyniku badań stwierdzono obecność u badanych osobników haplotypów charakterystycznych dla populacji Żydowskich. Potwierdzenie tych wyników znaleziono również we wnioskach z analiz markerów typu SNP, które nie pozwalają wykluczyć postawionych hipotez.

Wykonane kompleksowe badania antropologiczne oraz zastosowanie nowoczesnych narzędzi genetycznych umożliwiły na rozwikłanie zagadki szczątków ze starej sztolni pomimo braku materiału porównawczego.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

RANA KLUTA CZY POSTRZAŁOWA? NIETYPOWY PRZYPADK W SZOPIE

Piotr Kluzza, Artur Moskała

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

e-mail: kluzap@poczta.fm

SŁOWA KLUCZOWE: postrzał, pośmiertne obrazowanie, tomografia komputerowa PMCT, angiografia PMCTA,

WPROWADZENIE Pośmiertna tomografia komputerowa (PMCT) staje się powszechnie stosowaną metodą w rutynowych badaniach kryminalistycznych od kiedy w 1977 r. po raz pierwszy zastosowano pośmiertną tomografię komputerową (PMCT) jako uzupełnienie do sekcji zwłok w przypadku zgonu w wyniku zajścia strzelaniny [1]. Kolejne lata to stopniowy wzrost liczby badań i ośrodków stosujących tą technikę. Wraz z wprowadzeniem tomografii komputerowej do badań pośmiertnych rozpoczęto nowe badania mające na celu włączenie angiografii, pierwsze systematyczne badania rozpoczęto w 2004r. Niewątpliwymi zaletami tej techniki jest mała inwazyjność, a także dzięki uzyskaniu dobrego kontrastu tkanek miękkich i wysokiej rozdzielczości sprzętu możliwość rekonstrukcji 3D układu naczyniowego [2]. Niniejszy przypadek ma na celu przedstawienie możliwości zastosowania metod obrazowania w badaniu nietypowych śmiertelnych ran postrzałowych.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Do Zakładu Medycyny Sądowej w Krakowie skierowano zwłoki mężczyzny, lat 79. Według relacji żony, w pewnej chwili usłyszała wołanie męża, który miał wykonywać jakieś prace w pomieszczeniu gospodarczym. Żona znalazła pokrzywdzonego z silnie krwawiącą raną na przedniej powierzchni uda prawego. Wezwano pogotowie na miejsce zdarzenia. Zespół ratownictwa po przybyciu na miejsce zdarzenia stwierdził stan zatrzymania krążenia, czynności resuscytacyjne były nieskuteczne.

W Zakładzie Medycyny Sądowej w Krakowie w trakcie oględzin zewnętrznych stwierdzono ranę uda prawego o cechach rany klutej. Wykonano pośmiertne obrazowanie tomografią komputerową (PMCT), dodatkowo wykonano pośmiertną angiografię (PMCTA) prawej kończyny dolnej przy użyciu środka kontrastowego Angiofil® (Fumedica AG, Muri, Szwajcaria) [3]. Na podstawie przeprowadzonych badań obrazowych uwidoczniło się obecność ciała obcego w tkankach głębokich uda prawego oraz cechy wynaczynienia kontrastu z uszkodzonej prawej żyły odpiszczelowej. Podczas sekcji zwłok stwierdzono w obrębie żyły odpiszczelowej (odgałęzienia żyły biodrowej zewnętrznej), o średnicy około 0,5cm, uszkodzenie ściany od przodu na długości około 0,5cm. W tym

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

rejonie ujawniono także twardy, ciemnozielony płatkowaty przedmiot, jak metalowy, o wymiarach około 1x1cm. Na podstawie przeprowadzone badania pośmiertnego jako przyczynę zgonu przyjęto wykrwawienie z uszkodzonej żyły odpiszczelowej prawej.

DYSKUSJA

W opiniowanym przypadku brak szczegółowych informacji odnośnie przebiegu krytycznego zdarzenia i jak niejednoznaczny obraz obrażeń zewnętrznych nie pozwalał na precyzyjne określenie charakteru rany (rana kłuta czy postrzałowa przed rozpoczęciem oględzin wewnętrznych). Połączenie metod obrazowych oraz klasycznego postępowania w tanatologii umożliwiło precyzyjną ocenę doznanych przez pokrzywdzonego obrażeń i ujawnienie nietypowego fragmentu ciała obcego.

WNIOSKI

Zaprezentowany przypadek pokazuje przydatność różnych technik pośmiertnych badań obrazowych (PMCT i PMCTA) jako uzupełnienia klasycznej sekcji zwłok. Jest to szczególnie istotne w sytuacji przypadków nietypowych, gdy każda dodatkowa informacja uzyskana przed sekcją zwłok zwiększa dokładność i wartość badania pośmiertnego. [4].

PIŚMIENNICTWO

1. Wüllenweber R, Schneider V, Grumme T. A computertomographical examination of cranial bullet wounds (author's transl). *Z Rechtsmed* 1977; 80: 227-246.
2. Grabherr S i wsp. Angiofil-mediated visualization of the vascular system by microcomputed tomography: a feasibility study. *Microsc Res Tech* 2008; 71(7): 551-6.
3. Del Fante Z, De Matteis A, Fazio V, Di Fazio N, Quattrocchi A, Romano S, Arcangeli M, dell'Aquila M. The importance of Post Mortem Computed Tomography (PMCT) in the reconstruction of the bullet trajectory. *Clin Ter* 2019; 170(2): e129-e133. DOI: 10.7417/CT.2019.2122.
4. van Kan RAT, Haest IJH, Lobbes MBI, Kroll J, Ernst SR, Kubat B, Hofman PAM. Post-mortem computed tomography in forensic investigations of lethal gunshot incidents: is there an added value? *Int J Legal Med* 2019; 133(6): 1889-1894. DOI: 10.1007/s00414-019-02108-y

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

MIKROŚLADY W BADANIU DOMNIEMANEGO OJCOSTWA- „TAJEMNICA MAJTEK”

Marta Wojtas¹, Danuta Piniewska-Róg¹, Marek Sanak^{1,2}

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków

² Klinika Chorób Wewnętrznych, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków

e-mail: genetykasadowa@cm-uj.krakow.pl

SŁOWA KLUCZOWE: badanie ojcostwa, DNA-STR, mikroślady, genetyka sądowa

WPROWADZENIE Testy na ojcostwo są przeprowadzane w celu ustalenia biologicznego powiązania między dzieckiem a domniemanym ojcem i można je przeprowadzić przed lub po urodzeniu dziecka. Powszechna metoda badania ojcostwa po urodzeniu dziecka polega na porównaniu profili genetycznych pochodzących od matki, dziecka i domniemanego ojca w celu potwierdzenia lub wykluczenia biologicznego ojcostwa. W przypadku, gdy domniemany ojciec nie żyje lub jest niedostępny, badania DNA obejmują analizę mikrośladów zawierających materiał genetyczny domniemanego ojca, analizę chromosomu Y (w przypadku chłopca) lub chromosomu X (w przypadku dziewczynki) lub badanie krewnych zmarłego ojca. Wszystkie wymienione wyżej metody mają podobną skuteczność, a wybór tej właściwej uzależniony jest od danego przypadku i dostępności materiału.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Przypadek dotyczył badania domniemanego ojcostwa nieżyjącego mężczyzny, którego zwłoki zostały poddane kremacji. Do badania zgłosiła się matka wraz z dzieckiem płci męskiej oraz rodzice nieżyjącego mężczyzny, od których pobrano wymazy z jamy ustnej. Obliczone prawdopodobieństwo, iż rodzice nieżyjącego mężczyzny są dziadkami, a ich syn ojcem w stosunku do badanego dziecka, na podstawie 21 zbadanych autosomalnych układów DNA-STR wyniosło 0,03%. Dwa lata później Pracownia otrzymała materiał dowodowy w postaci bielizny mającej należeć do zmarłego. Pobrano materiał do badania z czterech miejsc. Obliczenia biostatystyczne dotyczące rodziców nieżyjącego mężczyzny potwierdziły macierzyństwo w stosunku do niego, natomiast wykluczyły ojcostwo. Dodatkowo badania chromosomu Y wykazały niezgodność pomiędzy nieżyjącym mężczyzną a jego metrykalnym ojcem. Obliczone prawdopodobieństwo ojcostwa nieżyjącego mężczyzny, którego profil został ustalony na podstawie badania dowodowych majtek, w stosunku do badanego dziecka, na podstawie 21 zbadanych autosomalnych układów DNA-STR wyniosło 99,99999998%. DNA z pobranego materiału izolowano przy pomocy zestawu Sherlock AX. Analizę w zakresie multipleksowego DNA-STR wykonano wykorzystując amplifikację fragmentów DNA z użyciem odczynników i sprzętu firmy AB

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

Applied Biosystems. Frakcjonowanie układów wchodzących w skład multipleksów Globalfiler oraz Yfiler przeprowadzono z wykorzystaniem automatycznego sekwenatora AB3500. Prawdopodobieństwo pokrewieństwa obliczono przy wykorzystaniu programu DNA-VIEW.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Badania ojcostwa nie zawsze opierają się na analizie wyników genetycznych uzyskanych z wymazów z jamy ustnej pobranych od matki, dziecka i domniemanego ojca. Wiele przypadków wymaga indywidualnego podejścia. Współczesna genetyka dysponuje jednak metodami umożliwiającymi ustalenie pokrewieństwa nawet w przypadku, gdy domniemany ojciec nie żyje. Jedną z nich jest analiza mikrośladów, w tym przedmiotów/odzieży zawierających materiał genetyczny pochodzący do zmarłego. Należy jednak pamiętać, że próbki te mogą być często zanieczyszczone, gdyż były dotykane/przenoszone przez wiele innych osób. Ponadto, DNA bywa w nich zdegradowane i występuje w mniejszej ilości. Z tego powodu ich analiza jest trudniejsza, wymaga większego doświadczenia i zastosowania bardziej czułych metod.

PIŚMIENNICTWO

1. Green PJ, Mortera J. Paternity testing and other inference about relationships from DNA mixtures. *Forensic Sci Int Genet* 2017; 28: 128-137.
2. Mixich F, Ioana M, Mixich VA. Paternity analysis in special fatherless cases without direct testing of alleged father. *Forensic Sci Int* 2004; 146S: S159-S161.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

NIETYPOWY PRZYPADK SAMOBÓJSTWA – POSTRZAŁ GŁOWY PRZY UŻYCIU DWÓCH REWOLWERÓW

Christian Jabłoński, Przemysław Banaszek

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

e-mail:

christianjablonski@poczta.onet.pl

SŁOWA KLUCZOWE: podwójny postrzał, badanie sekcyjne, rany wlotowe

WPROWADZENIE Samobójstwa przy pomocy broni palnej nie należą do rzadkości. Konieczne jest jednak zawsze rozważenie możliwości działania osób trzecich w mechanizmie powstania śmiertelnych obrażeń ciała.

OMÓWIENIE PRZYPADKU W pracy zaprezentowano przypadek samobójczych postrzałów głowy o lokalizacjach mogących budzić podejrzenie zabójstwa – na co początkowo wskazywały wstępne oględziny zwłok, a następnie rozległość uszkodzeń wewnątrzczaszkowych. Wyjaśnienie sprawy było możliwe dzięki przeprowadzeniu dokładnej sekcji zwłok, a także analizy materiałów ze śledztwa.

WNIOSKI Prezentowany opis przypadku podkreśla znaczenie przeprowadzania szczegółowej sekcji zwłok, optymalnie przez lekarzy posiadających odpowiednie doświadczenie, w warunkach właściwie przygotowanej jednostki medyczo – sądowej oraz wskazuje na konieczność konfrontacji jej wyników z innymi ustaleniami śledztwa.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

NIEUDOLNE USIŁOWANIE ZABÓJSTWA Z PERSPEKTYWY PRAWNEJ I TOKSYKOLOGICZNEJ

Czesław Kłak

Prokuratura Krajowa, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

e-mail: czeslawklak@interia.pl

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Referat dotyczy stanu faktycznego, w którym Katarzyna Ś., po uprzednim zawiadomieniu, że jej mąż znęca się nad nią, które jednak nie wykazało, że taka sytuacja ma miejsce, przygotowała posiłek dla w/w, do którego dodała – jak później ustalono – kannabinoidy. Mąż po zjedzeniu posiłku poczuł się źle, zaczął odczuwać senność, a następnie utracił przytomność. W śledztwie ustalono, że ilość i charakter stwierdzonych w jego organizmie nie zagrażała jego życiu, ale jednocześnie prowadziła do wystąpienia skutku, o którym mowa w art. 157 § 1 k.k. Prokurator przedstawił Katarzynie Ś. zarzut z art. 157 § 1 k.k., przyjmując jednocześnie że jej zachowanie stanowiło usiłowanie nieudolne narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Rozważano także przedstawienie zarzutu usiłowania nieudolnego zabójstwa, ale zrezygnowano z tej koncepcji, przyjmując że nie można wykazać, iż Katarzyna Ś. miała świadomość możliwości pozbawienia życia swego męża, zaś samo użycie środka nie nadającego się do popełnienia czynu zabronionego nie jest wystraszające. Referat stanowi analizę przedmiotowej sprawy, z punktu widzenia prawnego i kryminologicznego.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

RZEKOME POWIESZENIE

Karol Zięba, Michał Szczepański

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

e-mail: kzieba@sum.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: powieszenie, zatrucie lekami, zatrucie alkoholem, błąd medyczny

WPROWADZENIE Na postanowienie Prokuratury zlecono wykonanie sekcji zwłok celem ustalenia przyczyny zgonu Aleksandry P. (lat 23), którą w dniu 22.12.2020 r. o godzinie 4:20, ujawniono na terenach polnych. Aleksandra P. została odnaleziona w pozycji leżącej na plecach, pod drzewem, do którego był przymocowany pasek o szerokości 3,5 cm, koniec paska znajdował się pod plecami denatki i nie był opleciony wokół jej szyi.

Pierwszy na miejsce przybył patrol policji, który nie stwierdził, zaciśniętej pętli na szyi denatki. Około 3 minuty po przybyciu policji, na miejsce przybył zespół ratownictwa medycznego, który stwierdził zaciśniętą linkę na szyi denatki i odstąpił od czynności ratowniczych ze względu na brak oznak życia.

Podczas oględzin miejsca zdarzenia przez prokuratora i policję, ok. godziny 7:15 stwierdzono chrapanie wydobywające się z ust Aleksandry P. i płytkie ruchy oddechowe, które powtórzyły kilkunastokrotnie. Ponownie wezwano zespół ratownictwa medycznego, który podjął czynności reanimacyjne wobec Aleksandry P. Po 30 minutach nieefektywnej reanimacji odstąpiono od dalszych czynności. Na miejscu znaleziono również butelkę po wódce i opakowania po lekach.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

W obrazie sekcyjnym nie stwierdzono obrażeń związanych z przyczyną zgonu Aleksandry P. oraz brak było cech charakterystycznych dla uduszenia gwałtownego, w tym przez powieszenie. W drzewie oskrzelowym stwierdzono obecność papkowatej treści pokarmowej, bez cech głębokiej aspiracji.

Nie stwierdzono także typowych wykładników wychłodzenia organizmu. W żołądku denatki, były obecne białe konglomeraty pozlepianych ze sobą, częściowo rozpuszczonych grudek (tabletek).

Badania toksykologiczne wykazały obecność kwetiapiny, tramadolu i baklofenu na poziomie stężeń spotykanych w zatruciach śmiertelnych oraz stężenie alkoholu etylowego we krwi rzędu 0,9 ‰.

DYSKUSJA I WNIOSKI

W omawianym przypadku doszło do rażącego zaniedbania czynności zawodowych przez pierwszy zespół ratownictwa medycznego, poprzez

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

niezbadanie denatki (opisywana zaciśnięta pętla, brak wykonania EKG, brak stwierdzenia pewnych znamion śmierci), co znamienne opóźniło podjęcie czynności ratunkowych. W skutek zatrucia złożonego lekami i alkoholem etylowym, Aleksandra P. była w głębokiej sedacji ze szczątkową czynnością oddechową.

W teoretycznych rozważaniach można się zastanowić, czy narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia nie osiągnęło poziomu maksymalnego w momencie zażycia przez Aleksandrę P. dużej ilości leków oraz wypicia alkoholu? Tym samym, nawet gdyby pierwszy zespół podjął jakiegokolwiek działania ratownicze, to ich działania najprawdopodobniej mogłyby się okazać bezskutkowe.

PIŚMIENNICTWO

1. Schulz M, Schmoltdt A, Andresen-Streichert H, Iwersen-Bergmann S. Therapeutic and toxic blood concentrations of more than 1,100 drugs and other xenobiotics. Revisited. *Critical Care* 2020.
2. Teresiński G. (red.) *Medycyna sądowa tom 1*. PZWL, Warszawa 2019.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

WIARYGODNOŚĆ SZACOWANIA CZASU ZGONU W OPARCIU O ANALIZĘ WYBRANYCH ZGONÓW Z WYKORZYSTANIEM METODY BIOCHEMICZNEJ

Sonia Zięba¹, Marek Wiergowski¹, Bartłomiej Cieślik², Marta Krzyżanowska¹

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej, Wydział Lekarski, Gdański Uniwersytet Medyczny

² Katedra Chemii Analitycznej, Wydział Chemiczny, Politechnika Gdańska

e-mail: sonia.zieba@gumed.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: PMI, błąd szacowania, MP-AES, elektroda jonoselektywna kombinowana, ciało szkliste oka

WPROWADZENIE Powszechnie wyróżnia się kilka metod określania czasu zgonu (PMI – post mortem interval, TSD – time since death): oparte o badanie wczesnych znamion śmierci (plamy opadowe, stężenie pośmiertne, stygnięcie ciała), procesów biochemicznych (np. zmiany zawartości elektrolitów w płynach biologicznych i aktywności enzymatycznej), reakcji fizykochemicznych (reakcje interletalne) czy stopnia zaawansowania rozkładu pośmiertnego. Do metod mających szerszy zakres zastosowania zalicza się metody biochemiczne z wykorzystaniem płynu z gałki ocznej (do 5 dni) oraz chemiczne produkty rozkładu tkanek (4-20 dni). Jedną z substancji, których stężenie zmienia się po śmierci w płynie z gałki ocznej są jony potasu, które są oznaczane m.in. metodą elektrochemiczną (ISE) i fometrią płomieniową oraz atomową spektrometrią z wzbudzeniem plazmowym (MP-AES).

CEL BADAŃ Celem badań było oszacowanie PMI na podstawie oznaczania stężenia jonów potasu w cieple szklistym oka (CK) metodami ISE i MP-AES dla kilkudziesięciu przypadków zgonów, oszacowanie niepewności tych oznaczeń oraz oszacowanie i weryfikacja miarodajności obliczonego PMI dla wzorów zaproponowanych w piśmiennictwie.

OMÓWIENIE PRZYPADKÓW W trakcie sekcji zwłok przeprowadzanych w Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej GUMed w latach 2020-2022 pobierano materiał biologiczny w postaci płynu z gałki ocznej. Zebrano dane biometryczne oraz dotyczące zdrowia zmarłego. Czas, w którym doszło do zgonu został oszacowany na podstawie danych z miejsca zdarzenia (np. godziny ujawnienia zwłok i zeznań świadków). Dokonano pomiaru CK, obliczono PMI na podstawie 17 dostępnych wzorów oraz określono błąd szacowania PMI.

DYSKUSJA Czas ujawnienia zwłok zazwyczaj nie jest tożsamy z czasem, jaki upłynął od zgonu, zatem obliczone PMI na podstawie CK trudno jest odnieść do rzeczywistego czasu zgonu. Niepewność typu A (eksperymentalna)

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

zmienia się ze stężeniem CK, stąd pomiar metodą ISE powinien być dokonany w innym zakresie roboczym (5-100 mg/l) w stosunku do metody MP-AES (1-40 mg/l). Niepewność typu B dla ISE i MP-AES jest porównywalna i wzrasta w jednostkach bezwzględnych wraz ze CK. Przy oznaczaniu CK należy uwzględnić niepewność typu A i B, ponieważ mogą one znacząco rzutować na szacowanie PMI i niepewności czasowej z tym związanej.

WNIOSKI

Na błąd szacowania czasu zgonu metodą biochemiczną wpływa szereg czynników: zmienność międzyosobnicza, rodzaj zastosowanej metodyki i aparatury pomiarowej oraz pośmiertne procesy biochemiczne. Metoda MP-AES wykazuje się mniejszą niepewnością pomiarową, co może wpłynąć na mniejszy błąd szacowania PMI, jednak jest ona kosztowna i wymaga skomplikowanej aparatury pomiarowej. Ponadto większość wzorów służących do oszacowania PMI została wyznaczona na podstawie pomiarów z zastosowaniem elektrody jonoselektywnej (ISE). Wyniki pomiarów CK uzyskane za pomocą elektrody jonoselektywnej mogą być uznane za miarodajne przy większej niepewności pomiarowej w stosunku do MP-AES, ale membrana ISE łatwo ulega uszkodzeniu, co może mieć wpływ na mniejszą powtarzalność oraz zwiększenie kosztów analiz.

PIŚMIENNICTWO

1. Feng L i wsp. Development of certified reference materials for electrolytes in human serum. *Anal Bioanal Chem.* 2017; 409: 3483–3493.
2. Madea B, Rodig A. Time of death dependent criteria in vitreous humor - Accuracy of estimating the time since death. *Forensic Sci Int* 2006; 164: 87–92.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

RZADKI PRZYPADEK GUZA ZAPALNEGO JĄDRA – U 56-LETNIEGO TRANSWESTYTY – TRUDNOŚCI W DIAGNOSTYCE POŚMIERTNEJ PRZYCZYNY I MECHANIZMU ZGONU

Mariusz Kobek¹, Zbigniew Jankowski²

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej SUM w Katowicach

² Katedra i Zakład Medycyny Sądowej GUM w Gdańsku

e-mail: mariusz.kobek@wp.pl

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Przedstawiono rzadki przypadek guza zapalnego jądra - u 56-letniego mężczyzny, zwłoki którego ujawniono w mieszkaniu w początkowym stadium rozkładu gnilnego. Ciało zmarłego odziane było w stanik, który w miejscu sutków zawierał owoce (melony) oraz pończochy (w znacznym stopniu uszkodzone/ rozerwane). W okolicy prącia stwierdzono obecność zmiany guzowatej, która u nasady była ciasno przewiązana za pomocą sznurówki, a w jej powierzchnię tylną wbita była pojedyncza igła lekarska – bez makroskopowych cech rozsianej choroby nowotworowej ani zmian w układzie kielichowo-miedniczkowym obu nerek. Przeprowadzone badania pośmiertne (sekcyjne, toksykologiczne i histopatologiczne – wykonane w KiZMSiTS-L w Katowicach) nie pozwoliły na jednoznaczne określenie przyczyny i mechanizmu zgonu denata. Ocena preparatów histopatologicznych (z wycinków pobranych z jąder i moszny), dokonana w Instytucie Onkologii w Gliwicach, pozwoliła na wysunięcie podejrzenia guza nowotworowego jądra – nasieniaka. Dokonana w KiZMS GUM-ed ponowna ocena preparatów histopatologicznych potwierdziła rozpoznanie u zmarłego guza zapalnego moszny, a dodatkowo ujawniła u niego wieloogniskowe zapalenia płuc oraz blizny łącznotkankowe i obfitą tkankę tłuszczową podnasierdzową oraz w mięśniu serca.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

CAŁKOWITA DEKAPITACJA W WYNIKU POWIESZENIA

Wojciech Dalewski, Joanna Dawidowska, Michał Kaliszan

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

e-mail:

wojciech.dalewski@gumed.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: medycyna sądowa, samobójstwo, powieszenie, dekapitacja

WPROWADZENIE Sądowo-lekarskie sekcje zwłok obejmują liczne przypadki zgonów gwałtownych, których znaczną część stanowią samobójstwa. W Polsce najczęstszą metodą wybieraną przez mężczyzn chcących pozbawić się życia jest powieszenie. Najczęściej mamy do czynienia z powieszzeniami typowymi, rzadziej z nietypowymi z widoczną bruzdą na szyi i mniej lub bardziej wyrażonymi charakterystycznymi zmianami o cechach przyżyciowości w postaci wylewów krwawych w przyczepach obojczykowych mięśni mostkowo-obojczykowo-sutkowych lub na przedniej powierzchni tarcz międzykręgowych w odcinku lędźwiowym kręgosłupa. W pojedynczych przypadkach opisywano powieszzenia, w których ucisk pętli na szyję w odpowiednich warunkach doprowadził do częściowej lub nawet całkowitej dekapitacji i upadku ciała na ziemię [1,2].

OMÓWIENIE PRZYPADKU W przedstawianej pracy opisano przypadek powieszenia się młodego mężczyzny, który na miejsce powieszenia wybrał most przebiegający nad torami kolejowymi. Długą na ponad 7 metrów, plecioną, nylonową linę przywiązał do poręczy mostu, a następnie z zawiązaną na szyi przelotową pętlą skoczył z mostu. W wyniku zadziałania dużej siły związanej z długością liny i ciężarem ciała pętla na szyi mężczyzny zacisnęła się tak mocno, że zadziałała jak gilotyna, doprowadzając do całkowitej dekapitacji, jednocześnie zaciskając się na fragmencie skóry szyi w ten sposób, że głowa pozostała w pętli zaciśniętej na skórze szyi, a pozbawione głowy ciało spadło na ziemię. Wkrótce po tym maszynista nadjeżdżającego pociągu ujrzał przerażający widok wiszącej na wysokości szyby czołowej lokomotywy głowy w pętli zwisającej z poręczy mostu.

DYSKUSJA W przypadku większości zgonów samobójczych w wyniku powieszenia ustalenie przyczyny śmierci nie stanowi większej trudności dla specjalisty medycyny sądowej. Nie mniej jednak zdarzają się sytuacje jak opisana powyżej, kiedy na skutek powieszenia dochodzi do dekapitacji i upadku ciała z dużej wysokości. Ma to miejsce właśnie w przypadkach powieszzeń na mostach, balkonach budynków, wieżach widokowych itp. kiedy wieszająca się osoba używa długiej, mocnej liny. W wyniku upadku ciała

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

z dużą prędkością w czasie rozwijania się liny i pod wpływem ciężaru ciała w momencie kiedy lina skończy się rozwijać z dużą siłą zaciska się na szyi, co może doprowadzić do częściowej, a nawet całkowitej dekapitacji. Wówczas zarówno głowa jak i pozostała część ciała spadają osobno na ziemię. W takich przypadkach osoba, która ujawnia zwłoki, nie wiedząc jeszcze, że należą one do ofiary samobójstwa może odnieść mylne wrażenia, że ma do czynienia z ofiarą makabrycznego zabójstwa z oddzieleniem głowy przy użyciu narzędzia ostrego lub ostrokrawędzistego. W prezentowanym przypadku przedstawiono odmienną sytuację w której na ziemię spadło ciało, a głowa pozostała zawieszona w pętli.

WNIOSKI

Przedstawiono przypadek powieszenia z całkowitą dekapitacją, do której doszło w wyniku skoku z pętlą zaciśniętą na szyi z długą liną z dużej wysokości. Odmienność przedstawionego przypadku spośród innych dotychczas opisywanych przypadków powieszeń, w tym powieszeń z całkowitą dekapitacją, polega na tym, że nie doszło do upadku głowy na ziemię, a zawisła ona w pętli zaciśniętej na fragmencie skóry. Według najlepszej wiedzy autorów tego typu przypadek nie był dotychczas opisany w literaturze fachowej, mimo dostępnych licznych opracowań przypadków powieszeń, podczas których doszło do częściowej lub całkowitej dekapitacji [3,4].

PIŚMIENNICTWO

1. Rothschild M, Schneider V. Decapitation as a result of suicidal hanging. *Forensic Sci Int* 1999; 106: 55-62.
2. Toro K, Kristof I, Keller E. Incomplete decapitation in suicidal hanging – report of a case and review of the literature. *J Forensic Leg Med* 2008; 15: 180-184.
3. Russo MC, Antonietti A, Farina D, Verzeletti A. Complete decapitation in suicidal hanging – a case report and a review of the literature. *Forensic Science Med Pathol* 2020; 16: 325-329.
4. Leccia C, Alunni V, Quatrehomme G. Suicidal hanging resulting in decapitation: A case report and review of the literature. *Forensic Sci Int* 2017; 279: e10-13.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

NA OSTRZU WŁÓCZNI

Ewa Juźwik-Kopacz, Paweł Kopacz, Artur Moskała

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

e-mail: ewa.juzwik@op.pl

SŁOWA KLUCZOWE: włócznia, rany klute, mechanoskopia, rekonstrukcja

WPROWADZENIE Najczęściej spotykanym narzędziem mogącym powodować rany klute, cięte oraz kluto cięte w realiach Polskich jest nóż – narzędzie twarde, ostrokończyste, o ostrej krawędzi tnącej. Występuje pewna różnorodność co do rozmiarów i kształtów samych noży, lecz nadal zachowują one podstawowe cechy tegoż narzędzia. Natomiast przypadki użycia innych rodzajów narzędzi ostrokończystych/ostrokrawędzistych, które można również uznać za tzw. broń białą są bardzo rzadkie.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Dnia 7 września 2020 roku przeprowadzono w Zakładzie Medycyny Sądowej w Krakowie sekcję zwłok 44 letniego mężczyzny, który doznał ran klutych klatki piersiowej. Wstępne informacje otrzymane od Prokuratury wskazywały, że do zadania tychże ran użyto nietypowego narzędzia a mianowicie włóczni/dzidy. Do zdarzenia miało dojść w trakcie kłótni z partnerką, która użyła włóczni będącej własnością jej syna (kolekcjonera) w obronie własnej. Przyczyną zgonu mężczyzny była tamponada worka osierdziowego wynikająca z przebicia prawej komory serca. W toku śledztwa nadesłano do Zakładu rzeczoną włócznię celem rekonstrukcji przebiegu wydarzeń. Nietypowy charakter narzędzia pozwolił na wyciągnięcie dość kategorycznych wniosków odnośnie podawanego przebiegu zdarzenia.

DYSKUSJA Występujące w piśmiennictwie przypadki użycia nietypowych narzędzi ostrokończystych/ostrokrawędzistych są niezwykle rzadkie. Nie opisano dotychczas przypadku zabójstwa przy użyciu włóczni o parametrach zbliżonych do omawianej, natomiast odnotowano jeden przypadek przebicia twarzy przy użyciu włóczni [1], oraz samobójcze przypadki użycia kusznika (speargun) [2,3]. Cechy charakterystyczne posiadane przez dane narzędzie są kluczowe dla jego wskazania zarówno makroskopowego jak w przypadku użycia katany lub sierpu [4] jak i mikroskopowego, kiedy należy odróżnić od siebie dwa identyczne makroskopowo narzędzia [5]. Jednakże wykorzystywane są również nietypowe narzędzia, których charakterystyka nie pozwala na dokładne ich wskazanie jak np. ostrza chowane w łaskach [6]. Stąd dokładny opis rany jak i mechanoskopia narzędzia są kluczowe

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

dla rozstrzygnięcia możliwych scenariuszów przebiegu danego zdarzenia.

WNIOSKI

Nietypowe wymiary, kształt czy też charakter narzędzia pozwalają na dokładne jego wytypowanie na podstawie danych, których dostarcza sekcja zwłok jak i też pozwalają na przyjęcie lub odrzucenie możliwych wersji przebiegu zdarzenia podawanych przez oskarżonych.

PIŚMIENNICTWO

1. Akhiwu BI, Adoga AS, Binitie OP, Ani CC, Iweagwu M, Adetutu O, Ureme T, George DD, Didamson PD, Oseni-Momodu E, Ugwu BT. Impalement head injury with a spear.
2. Barranco R, Caputo F, Pinto SL, Drommi M, Ventura F. Unusual suicide by a speargun shot: Case report.
3. Bakhos D, Villeneuve A, Kim S, Lebrun H, Dufour X. Head Spear Gun Injury: An Atypical Suicide Attempt.
4. Karray N, Dedouit F, Dubois C, Savall F, Telmon N. Homicide by unusual-edged weapons: Forensic considerations of two cases.
5. Weber M, Banaschak S, Rothschild MA. Sharp force trauma with two katana swords: identifying the murder weapon by comparing tool marks on the skull bone.
6. Wysozan TR, Prahlow JA. The Cane Sword.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

WSPÓLPRACA TOKSYKOLOGA I LEKARZA W PRZYPADKACH SAMOBÓJSTW OSÓB BĘDĄCYCH POD WPLYWEM AMFETAMINY ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ANALIZY PŁYNU MÓZGOWO-RDZENIOWEGO

Paulina Wachholz^{1,2}, Rafał Celiński², Dorota Mazurkiewicz², Rafał Skowronek³, Natalia Pawlas¹

¹ Katedra i Zakład Farmakologii, Wydział Nauk Medycznych w Zabrze, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

² Laboratorium Toksykologiczne Toxlab Sp. z o.o. w Katowicach

³ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo-Lekarskiej, Wydział Nauk Medycznych w Katowicach, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

e-mail: paulina.wachholz@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: amfetamina, samobójstwo, analiza toksykologiczna, płyn mózgowo-rdzeniowy

WPROWADZENIE

Amfetamina od lat jest jednym z najczęściej używanych narkotyków z grupy stymulantów w Polsce. Efekty działania amfetaminy, które są pożądane przez osoby przyjmujące tę substancję w celach rekreacyjnych to m.in. podwyższona pewność siebie, uczucie podekscytowania i ogólnego dobrego samopoczucia, zmniejszenie zmęczenia oraz łaknienia. Poprzez swoje stymulujące działanie na ośrodkowy układ nerwowy, amfetamina może częściowo łagodzić działanie substancji powodujących depresję tego układu, takich jak np. alkohol etylowy. Po jednorazowym zażyciu 2,5–15 mg amfetaminy maksymalne stężenie w osoczu wynoszące 30–170 ng/ml osiągane jest po około 2 godzinach od przyjęcia. W przypadku biorców uzależnionych oznaczany poziom amfetaminy w osoczu osiąga wartość nawet 500 ng/ml. Działanie amfetaminy jest wielogodzinne. Do działań niepożądanych amfetaminy należą lęk, agresja, paranoja, tachykardia, przyspieszenie oddechu, rozszerzenie źrenic, ból głowy, bezsenność, kołatanie serca, arytmia i inne. Stosowanie amfetaminy może wywoływać zaburzenia urojeniowe bardzo podobne do objawów ostrej psychozy ze spektrum schizofrenii. Osoby znajdujące się w takim stanie mają szczególnie zwiększone ryzyko samobójstwa.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

W niniejszej pracy przedstawiono osiem przypadków samobójstw osób z historią nadużywania amfetaminy. We wszystkich przypadkach w materiale biologicznym pobranym w czasie sekcji zwłok w postaci krwi z żyły udowej, moczu oraz płynu-mózgowo rdzeniowego pobranego z kanału kręgowego wykazano obecność amfetaminy. W analizowanych próbkach nie wykazano innych substancji, poza dwoma przypadkami, w których obecny był również alkohol etylowy. Stężenie amfetaminy we krwi w omawianych przypadkach wynosiło od 0,025 do 0,168 µg/ml, w moczu od 0,372 do 2,55 µg/ml, a w płynie mózgowo-rdzeniowym od 0,034 do 0,190 µg/ml.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Chroniczne zażywanie amfetaminy może prowadzić do zmian osobowości, zachowań agresywnych oraz zaburzeń psychotycznych i depresyjnych,

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

związanych z myślami samobójczymi. Nagłe odstawianie amfetaminy u osób przewlekle przyjmujących ten ksenobiotyk może być niebezpieczne i spowodować wystąpienie efektów odstawienia, zagrażające nawet ich życiu. Co warte zauważenia i dalszych obserwacji, na podstawie stężeń amfetaminy, jakie zostały oznaczone w próbkach krwi, moczu i płynu mózgowo-rdzeniowego, można stwierdzić, iż w omawianych przypadkach do popełnienia samobójstwa doszło w końcowej fazie eliminacji amfetaminy z organizmu. Wysokie stężenia amfetaminy, jakie zostały oznaczone w próbkach moczu pośrednio potwierdzają fakt uzależnienia od amfetaminy w większości omawianych przypadków. W wyniku analizy krwi i płynu mózgowo-rdzeniowego uzyskano prawie równoważne korelacje między stężeniem amfetaminy w płynie mózgowo-rdzeniowym z kanału kręgowego i stężeniem we krwi obwodowej, pobranej z żyły udowej. Średni stosunek stężenia amfetaminy w płynie mózgowo-rdzeniowym do stężenia amfetaminy we krwi wyniósł 1,58. W przypadkach samobójstw, w których dochodzi do wykrwawienia uzyskanie odpowiedniej ilości próbki krwi do badań toksykologicznych może być utrudnione. Warto wówczas rozważyć analizę alternatywnych materiałów biologicznych, takich jak płyn-mózgowo-rdzeniowy, w którym stężenie amfetaminy dobrze odzwierciedla jej stężenie we krwi w chwili zgonu. Wymagane są jednak dalsze badania większych liczebnie grup.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ŚMIERTELNY PRZYPADEK POWYSIŁKOWEJ RABDOMIOLIZY U WIĘZNIĄ

Adriana Kawa, Łukasz Szleszkowski

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

e-mail: adriana.kawa@umw.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: rabdomioliza; rabdomioliza powysiłkowa;
ostre uszkodzenie nabłonka cewek nerkowych (ATI);

WPROWADZENIE Rabdomioliza powysiłkowa może wystąpić po nadmiernym wysiłku fizycznym i stanowić rzadko spotykaną przyczynę zgonu rodzącą problemy diagnostyczne. Szybka diagnoza w przypadku wystąpienia zaburzeń czynnościowych towarzyszących wyczerpaniu stwarza szansę na uratowanie życia.

OMÓWIENIE PRZYPADKU 35 letni więzień z lekkim upośledzeniem umysłowym przeprowadził w celi więziennej trening siłowy z masą własnego ciała – w ciągu 2 godzin wykonał on 500 przysiadów i 200 pompek. Następnego dnia rano źle się czuł, odczuwał bóle całego ciała. Miał problemy z chodzeniem, bolał go kręgosłup, nie mógł utrzymać pozycji stojącej. W 11 dniu od treningu doszło do NZK i śmierci mężczyzny. Zwłoki skierowano na sekcję zwłok, w czasie której ujawniono makroskopowe cechy uszkodzenia mięszu nerek. Wykonano badania histopatologiczne, które wykazały ogniska rabdomiolizy we fragmentach pobranego mięśnia czworogłowego uda oraz potwierdziły obraz ostrego uszkodzenia nabłonka cewkowego nerek z obecnością wewnątrzkanlikowych i wewnątrzcewkowych złogów mioglobiновых.

DYSKUSJA I WNIOSKI Ocena „nadmierności wysiłku” i jego możliwych konsekwencji oparta o subiektywne przesłanki może prowadzić opóźnienia diagnozy i śmierci. Przy braku diagnostyki klinicznej, zaplanowanie odpowiedniej diagnostyki pośmiertnej wymaga uzyskania wyczerpujących danych o okolicznościach jakie miały miejsce w dłuższym okresie poprzedzającym zgon.

PIŚMIENNICTWO

1. Stahl K, Rastelli E, Schoser B. A systematic review on the definition of rhabdomyolysis. *J Neurol* 2020; 267(4): 877–82.
2. French Intensive Care Renal Network (F.I.R.N), Candela N, Silva S, Georges B, Cartery C, Robert T i wsp. Short- and long-term renal outcomes following severe rhabdomyolysis: a French multicenter retrospective study of 387 patients. *Ann Intensive Care* 2020; 10(1): 27.
3. Gupta A, Thorson P, Penmatsa RK, Gupta P. Rhabdomyolysis: Revisited. *Ulster Med J* 2021; 90(2): 61-69.
4. Luetmer T. Marianne, Boettcher J. Brennan, Franco M. John, Reisner H. Jacob, Chevillie L. Andrea, Finnoff T. Jonathan Exertional Rhabdomyolysis: A Retrospective

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

WERYFIKACJA ZEZNAŃ POKRZYWDZONYCH W OPARCIU O DOWODY MEDYCZNO-SĄDOWE W PRZYPADKU OBRAŻEŃ POSTRZAŁOWYCH NIESKUTKUJĄCYCH ZGONEM

Weronika Ogorzałek, Jędrzej Siuta, Jerzy Kawecki

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

e-mail:
weronika.ogorzalek@umw.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: postrzał, rekonstrukcja zdarzenia, badanie sądowo-
lekarskie, weryfikacja zeznań, eksperyment procesowy

WPROWADZENIE Obrażenia postrzałowe skutkujące zgonem mogą być szczegółowo opisane podczas sekcji zwłok, dając informacje co do rodzaju, charakteru, mechanizmu i okoliczności ich powstania. W przypadku obrażeń nieskutkujących zgonem opiniowanie musi opierać się na innego rodzaju materiale dowodowym. Poniżej przedstawiono przykład tego rodzaju opiniowania i związane z nim trudności.

OMÓWIENIE PRZYPADKU I DYSKUSJA

Podczas interwencji policyjnej w mieszkaniu doszło do postrzelenia 47-letniej kobiety i 51-letniego mężczyzny. Policjant zeznał, że został zaatakowany nożami i raniony w prawą rękę. Oddał w kierunku pokrzywdzonych dwa strzały z pistoletu Walther P99 kal. 9x19 mm, celując w nogi. Używał amunicji pełnopłaszczowej. Według zeznań pokrzywdzonych mężczyzna miał zostać trzykrotnie postrzelony doznając trzech ran wlotowych i dwóch wylotowych m.in. dwóch ran wlotowych na brzuchu i jednej na lewym udzie. Kobieta miała mieć przestrzelone prawe kolano. Do weryfikacji rozbieżnych wersji wykorzystano: sądowo-lekarskie oględziny pokrzywdzonych, analizę dokumentacji medycznej w tym obrazów radiologicznych, oględziny odzieży pokrzywdzonych i zabezpieczonych pocisków oraz eksperyment procesowy. Opinia została zlecona 11 miesięcy po zdarzeniu.

Ustalono, że oddano dwa strzały z pobliza, które spowodowały kolejno: pierwszy - przestrzał brzucha mężczyzny z raną wlotową lewego śródbrzusza i wylotową prawego śródbrzusza; drugi - przestarzał lewego uda mężczyzny z raną wlotową na przednio przyśrodkowej powierzchni 1/3 dalszej uda i raną wylotową na tylnio- przyśrodkowej powierzchni uda oraz przestrzał prawego podudzia kobiety z raną wlotową na przednio bocznej powierzchni i raną wylotową na tylnio- przyśrodkowej powierzchni podudzia. Przestrzały uda i podudzia u pokrzywdzonych powstały

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

od działania jednego pocisku bez jego rykoszetowania. Część blizn wskazywanych przez pokrzywdzonego jako ślady postrzałowe w rzeczywistości odpowiadały śladom interwencji medycznych.

WNIOSKI

W przypadku opiniowania o okolicznościach postrzałów osób żywych zasadne jest przeprowadzenie sądowo-lekarskich oględzin ciała pokrzywdzonych niezależnie od czasu jaki upłynął od zdarzenia oraz eksperymentu procesowego. Szczególną ostrożność należy zachować przy analizie dokumentacji medycznej, której ocena bez konfrontacji z pozostałym materiałem dowodowym może prowadzić do przyjęcia błędnych wniosków. Ilość oddanych strzałów nie determinuje ilości ran postrzałowych – jeden pocisk w odpowiednich warunkach może spowodować jednoczesowe przestrzały ciała u więcej niż jednego pokrzywdzonego. Dokładna ocena rodzaju użytej amunicji oraz odkształceń pocisków dostarcza istotnych informacji o możliwych mechanizmach powstania obrażeń.

PIŚMIENNICTWO

1. Kolkutin VV, Makarov I, Evteeva A. The reconstruction of gunshot circumstances by means of situational forensic medical expertise. *Sud Med Ekspert* 2012; 55(4): 22-6.
2. Flis M, Rataj B. Forensic traces in forensic and veterinary opinions in case of suspicion of poaching with firearms. *Arch Med Sadowej Kryminol* 2018; 68(4): 232-241.
3. Silvia AJ. Mechanism of injury in gunshot wounds: myths and reality. *Crit Care Nurs Q* 1999; 22(1): 69-74.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PRZYPADEK WSPÓLNEGO SAMOBÓJSTWA DWÓCH OSÓB PRZEZ POSTRZAŁ W OKOLICĘ POTYLICZNĄ

Przemysław Banaszek, Christian Jabłoński

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

e-mail: przemekb1990@gmail.com

WPROWADZENIE W pracy opisano przypadek wspólnego samobójstwa dwóch osób przez postrzał z broni czarnoprochowej z nietypową lokalizacją rany wlotowej w okolicy potylicznej.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Zwłoki dwóch młodych mężczyzn ujawniono na nieużytkach. U każdej z ofiar stwierdzono po jednej ranie postrzałowej wlotowej w okolicy potylicznej, co początkowo nasunęło podejrzenie zabójstwa. Zwłoki obydwu osób leżały w bliskiej odległości od siebie. Na miejscu zdarzenia przy jednej z ofiar ujawniono jeden pistolet czarnoprochowy. W niedalekiej odległości od zwłok ujawniono samochód osobowy należący do jednej z ofiar. Szczegółowa analiza wyników sekcji zwłok skorelowana z danymi ze śledztwa pozwoliła dopuścić możliwość powstania obrażeń wskutek działania ręki własnej.

DYSKUSJA I WNIOSKI Opisany przypadek pokazuje, że należy zachować ostrożność przy ocenie obrażeń, których lokalizacja sugeruje wynik działania ręki obcej. Szczegółowa analiza przypadku zarówno od strony medycznej, jak i kryminalistyczno-śledczej może dostarczyć przesłanek umożliwiających dopuszczenie lub wykluczenie innych wersji zdarzenia.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ZATOROWOŚĆ TŁUSZCZOWA MÓZGU I PŁUC U KOBIETY Z WRODZONĄ WADĄ SERCA W POSTACI WSPÓLNEGO PNIA TĘTNICZEGO Z ODEJŚCIEM LEWEJ TĘTNICY PŁUCNEJ

Dorota Mazurkiewicz¹, Piotr Engelgardt², Maciej Krzyżanowski², Hubert Szatny³

¹ Indywidualna Praktyka Lekarska Dorota Mazurkiewicz

² Katedra Patomorfologii i Medycyny Sądowej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

³ Indywidualna Praktyka Lekarska Hubert Szatny

e-mail:

ipl.dorota.mazurkiewicz@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: wada serca, wspólny pień tętniczy, zator tłuszczowy, złamanie kości długich

WPROWADZENIE Wspólny pień tętniczy to rzadka wada serca. W okresie poprzedzającym powszechne wprowadzenie leczenia chirurgicznego powyższej wady, do wyjątkowej rzadkości należało przeżycie pacjenta do wieku dojrzałego. Osoby dorosłe, które przeżyły ponad kilkanaście lat z tą wadą, prezentowały objawy ciężkiego, oporowego nadciśnienia płucnego.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Opisywany przypadek dotyczy 29-letniej kobiety z wrodzoną wadą serca w postaci wspólnego pnia tętniczego z odejściem lewej tętnicy płucnej od aorty wstępującej i brakiem prawej tętnicy płucnej, z otworem w przegrodzie międzykomorowej serca oraz nadciśnieniem płucnym. Ww. upadła w domu doznając urazu w postaci złamania przezkrętarzowego kości udowej lewej. Kobieta została przewieziona do szpitala przez Zespół Ratownictwa Medycznego. Początkowo była przytomna, spowolniała i splątana, z ograniczonym kontaktem logicznym, nie pamiętała momentu urazu. Przy przyjęciu do szpitala brak widocznych cech urazu. Została zdyskwalifikowana przez anestezjologa z leczenia operacyjnego, leczona zachowawczo. W ciągu kolejnych dni stan zdrowia pogarszał się, po czterech dniach hospitalizacji kobieta zmarła.

Rodzina zmarłej złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa polegającego na nieprawidłowym postępowaniu medycznym, co miało doprowadzić do śmierci kobiety.

W trakcie sekcji zwłok stwierdzono m.in. złamanie przezkrętarzowe kości udowej lewej, opisywaną powyżej wadę serca oraz liczne, drobne wylewy krwawe w istocie białej mózgu oraz w mózdzku (mikrokrwawienia mózgowe). W poszerzonym, szczegółowym badaniu histologicznym, wykazano zatory tłuszczowe w naczyniach mózgu, mózdzku oraz w płucach.

Jako przyczynę zgonu denatki przyjęto zatorowość tłuszczową mózgu i płuc wynikającą ze złamania kości udowej lewej, u kobiety z ciężką wrodzoną wadą serca.

Postępowanie w sprawie zgonu kobiety zostało umorzone, ponieważ nie stwierdzono, aby do zgonu przyczyniło się działanie osób trzecich.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

**DYSKUSJA
I WNIOSKI**

Zgony spowodowane zatorowością tłuszczową mózgu są niezwykle rzadkie. W literaturze światowej odnotowano nieliczne przypadki. Autorzy nie znaleźli w literaturze polskiej podobnych przypadków.

W niniejszym przypadku podkreślić należy, że prawidłowe postępowanie obducenta, tj. zapoznanie się z dokumentacją med. przed sekcją, staranne wykonanie sekcji, poszerzonej o adekwatne badania dodatkowe umożliwia w takich przypadkach postawienie prawidłowego rozpoznania i wyjaśnienie mechanizmu zgonu. Jednocześnie umożliwia zakończenie postępowania karnego na etapie sekcji zwłok bez angażowania sił i środków publicznych na prowadzenie dalszego postępowania.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ZABÓJSTWO, SAMOBÓJSTWO CZY NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK? ROLA I ZADANIA BIEGŁEGO PSYCHOLOGA OPINIUJĄCEGO W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ODTWARZANIA SYLWETKI PSYCHOLOGICZNEJ OSOBY NIEŻYJĄCEJ

Agnieszka Haś, Tomasz Rajtar

Instytut Ekspertyz Sądowych im. Prof. Dra Jana Sehna w Krakowie, Zakład Psychologii Sądowej

e-mail: ahas@poczta.onet.pl

SŁOWA KLUCZOWE: samobójstwo, nieszczęśliwy wypadek, odtwarzanie sylwetki psychologicznej osoby nieżyjącej

WPROWADZENIE Odtwarzanie sylwetki psychologicznej osoby zmarłej to jedno z trudniejszych zadań podejmowanych przez biegłego psychologa sądowego w sprawach karnych. Opini psychologicznych zasięga się wówczas w sytuacji, gdy przyczyny śmierci nie udało się rozstrzygnąć jednoznacznie na podstawie sekcji zwłok, charakteru obrażeń, czy wyników badań kryminalistycznych. Rolą biegłego psychologa jest próba odpowiedzi na pytanie, czy z psychologicznego punktu widzenia zgon osoby mógł nastąpić wskutek nieszczęśliwego wypadku, zamachu samobójczego, czy też przestępstwa (zabójstwo, doprowadzenie do samobójstwa, np. poprzez stosowanie przemocy), a następnie wskazanie najbardziej prawdopodobnych motywów śmierci. Rozstrzygnięcie ww. kwestii wymaga wnikliwej analizy sytuacji, w której doszło do zdarzenia oraz odtworzenia sytuacji życiowej i stanu psychicznego ofiary w okresie poprzedzającym śmierć. Poza wynikami innych ekspertyz i zeznaniami świadków, ważnym źródłem informacji dla biegłego psychologa są wywiady z osobami z otoczenia zmarłego. Niestety, jak wynika z praktyki opiniodawczej, często nie akceptują one samobójczej śmierci członka rodziny tworząc alternatywne wyjaśnienia, a popełnianie przez śledczych „błędu jednej wersji” i szybkie umarzanie sprawy dodatkowo utwierdza te osoby w ich przekonaniach i prowokuje do dalszych działań zmierzających do ustalenia „prawdziwego” przebiegu zdarzenia.

OMÓWIENIE PRZYPADKÓW

W pierwszej sprawie śledztwo dotyczyło samopowieszenia się 34-letniego mężczyzny podczas wykonywania czynności autoerotycznych, do którego doszło w jego mieszkaniu. Całkowicie rozebrane zwłoki znaleziono wiszące na kaloryferze w łazience w pozycji siedzącej (ręce ofiary były skrępowane w nadgarstkach, skierowane do przodu i przywiązane paskiem do ciała, a nogi sznurkiem do kaloryfera, na szyi znajdował się zaciśnięty pasek przywiązany do rury kaloryfera). W mieszkaniu ujawniono liczne materiały pornograficzne. Jako przyczynę zgonu wskazano uduszenie i obecność zmian typowych dla zadzierzgnięcia, twierdząc początkowo, iż jest ono spotykane częściej przy działaniu osób trzecich (czego nie potwierdził kolejny biegły). Ponieważ rodzina zmarłego utrzymywała, iż doszło do

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

zabójstwa, prokuratura oczekiwała od biegłych psychologów określenia osobowościowych i sytuacyjnych czynników mogących mieć związek ze śmiercią ofiary. Analiza dostępnego materiału pozwoliła na przyjęcie z dużym prawdopodobieństwem, że do zgonu doszło podczas wykonywania czynności autoerotycznych, a okoliczności zdarzenia i dane wiktymologiczne były spójne z pojawiającymi się w literaturze przedmiotu opisami tego typu przypadków.

Drugi przypadek dotyczy 16-letniego chłopca, którego ciało znaleziono w wyrobisku kamieniołomu. Przyczyną jego zgonu był uraz wielonarządowy powstały „od działania ze znaczną siłą narzędzi tępych i tępokrawędzistych twardych”. Ponieważ chłopiec był fanem zespołu Nirvana, a w chwili znalezienia miał na sobie koszulkę z wizerunkiem Kurta Cobaina przyjęto, iż dokonał samobójstwa, mimo, iż zlecone ekspertyzy nie wskazywały na to jednoznacznie. Również pytania skierowane do biegłych Instytutu były ukierunkowane na tę wersję, jednak jako najbardziej prawdopodobną psychologicznie przyczynę śmierci wskazały one nieszczęśliwy wypadek.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Jak wskazują powyższe przypadki, rzetelna analiza materiału dowodowego i profilu psychologicznego osoby nieżyjącej oraz wielokierunkowość stawianych hipotez, to kompleksowe działania niezbędne dla zwiększenia trafności ustaleń i prawidłowego wyjaśnienia okoliczności śmierci oraz wskazania kwalifikacji czynu zgodnie z jego przebiegiem

PIŚMIENNICTWO

1. Gierowski JK, Skupień E. Murder or suicide? The dilemmas of a complex expert opinion. 2014.
2. Gross A. Uduszenie gwałtowne w trakcie czynności autoerotycznych. 1999.
3. Jaśkiewicz-Obydzińska T, Wach E. Psycholog sądowy wobec problem samobójstwa – rola i zadania. 2014.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

MNOGI WYPADEK NURKOWY POŁĄCZONY Z ZAOSTRZENIEM NIEWYDOLNOŚCI SERCA U JEDNEJ Z OFIAR. ANALIZA PRZYPADKU

Dagmara Skowrońska, Bartosz Burchardt, Czesław Żaba

Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

e-mail:

dagmara.skowronska@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: utonięcie, niewydolność krążenia, zgon mnogi

WPROWADZENIE Utonięcie, szczególnie w okresie wakacyjnym, jest stosunkowo częstą przyczyną zgonu. W 2021 roku na terenie Polski odnotowano 422 przypadki tonień, w których wyniku zginęło 408 osób. 90% ofiar stanowili mężczyźni, a utonięcie najczęściej było wynikiem kąpieli w miejscu niestrzeżonym. Około 20% ofiar spożywało wcześniej alkohol. W ostatnich latach obserwuje się tendencję spadkową tych statystyk.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Przypadek pochodzi z 2018 roku. 28 grudnia około godziny 12:00 przechodnie zauważyli dwoje nurków pływających w jeziorze w miejscowości P. Po jakimś czasie świadkowie zauważyli, że jeden z nurków próbuje wyciągnąć drugiego na brzeg, nie wzywał jednak pomocy. Wezwano pomoc i podjęto próbę dostania się bliżej pływających, jednak nurek – mężczyzna - nie reagował na próby udzielenia pomocy w wydostaniu się na brzeg. Po pewnym czasie nurkowie zniknęli pod wodą. Po przybyciu straży pożarnej zlokalizowała ofiary i wydostała je na brzeg. Pomimo godzinnej akcji reanimacyjnej nie udało się przywrócić czynności życiowych żadnego z nurków.

Ofiarami wypadku byli 43-letnia kobieta i 40-letni mężczyzna, będący wykwalifikowanym instruktorem nurkowania. Sekcja zwłok wykazała, że oboje zmarli śmiercią gwałtowną w wyniku niedotlenienia, ponadto u mężczyzny badanie histopatologiczne wykazało przerost komórek mięśnia sercowego. U obu ofiar nie wykazano obecności alkoholu, środków psychotropowych i odurzających we krwi i w moczu.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Pomimo poprawiających się statystyk utonięcia wciąż stanowią jedną z najczęstszych przyczyn niezamierzonych zgonów – wg WHO nawet 320 tysięcy osób rocznie traci życie pod wodą. Sharma et al. [2020] zwrócili uwagę na rosnącą liczbę utonięć zimą, co związane jest między innymi z cieplejszymi zimami, co sprzyja cieńszym warstwom lodu czy nurkowaniu w niezamarzniętych zbiornikach wodnych. Opisany przypadek jest o tyle interesujący, że najprawdopodobniej mężczyzna będący ofiarą doznał –

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

w wyniku silnego stresu i dużego wysiłku – zawału serca w trakcie udzielania pomocy swojej kursantce, która z przyczyn nieznanych zaczęła się topić. Opisując go autorzy chcą zwrócić uwagę wyjątkowość tej sytuacji, a jednocześnie na problematykę utonięć i konieczność prewencji. Współpraca lekarzy medycyny sądowej, toksykologów i policji w zakresie edukacyjnym może znacząco obniżyć liczbę wypadków związanych z tonięciem, w szczególności poprzez określanie czynników ryzyka i prowadzenie kampanii edukacyjnej.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ŚMIERĆ W CZASIE NURKOWANIA – WIELODYSCIPLINARNA ANALIZA PRZYPADKU

Dorota Pieśniak¹, Jacek Kot², Stanisław Poleszak³, Karol Karnecki¹, Zbigniew Jankowski¹

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

² Klinika Medycyny Hiperbarycznej i Ratownictwa Morskiego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego - Krajowy Ośrodek Medycyny Hiperbarycznej

³ Biegły sądowy z listy Sądu Okręgowego w Gdańsku z zakresu nurkowania i wykonywania robót podwodnych

e-mail: dekape@wp.pl

SŁOWA KLUCZOWE: śmierć w czasie nurkowania; sekcja zwłok; medycyna sądowa; medycyna hiperbaryczna.

WPROWADZENIE Stwierdzenie przyczyny śmierci w czasie nurkowania jest zagadnieniem, wymagającym współpracy biegłych z różnych dziedzin. Obok wyniku badania pośmiertnego, istotne jest badanie sprzętu nurka, w tym analiza zapisu przebiegu nurkowania w komputerze nurkowym, a także patofizjologia procesu nurkowania. Tak więc opinia w sprawie śmierci nurka jest opinią wielodyscyplinarną, angażującą specjalistę medycyny sądowej, specjalistę z zakresu medycyny hiperbarycznej, jak też specjalistę w zakresie eksploatacji sprzętu nurkowego i bezpieczeństwa nurkowania.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Zaprezentowano przypadek śmierci podczas nurkowania 45-letniego, doświadczanego nurka. Nurek nurkował sam, w jeziorze, do głębokości około 34 m, w temperaturze wody od 10 do 4°C. Był trzeźwy, wyszkolony do przeprowadzenia tego nurkowania, wyposażony we właściwy sprzęt nurkowy bardzo dobrej jakości i sprawny. Analiza zapisu w komputerze nurkowym, dotyczącego głębokości nurkowania, czasu i akcji serca, pozwoliła na odtworzenie przebiegu nurkowania. W jego trakcie doszło do sytuacji stresowej, co doprowadziło do znacznego wzrostu wentylacji minutowej nurka, skutkującego przyspieszonym zużyciem mieszaniny oddechowej. Nurek podczas wynurzenia stracił przytomność, doszło do jego opadnięcia na dno i zatrzymania czynności serca. Przeprowadzone badanie pośmiertne wykazało, poza cechami śmierci nagłej m.in. liczne wybroczyny w skórze twarzy, nadmierne upowietrzenie płuc; wylewy krwawe pod okostną kością podstawy czaszki, w tym w przestrzeniach powietrznych piramid kości skroniowych; negatywny wynik próby wodnej na obecność odmy jam opłucnej oraz niejednoznaczny wynik próby wodnej na zatory gazowe – powietrzne w sercu oraz brak istotnych wczesnych zmian urazowych w powłokach ciała, w narządach wewnętrznych i w kośćcu.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Przeprowadzona analiza opiniowanego zdarzenia nurkowego wskazuje, że do ustalenia przyczyny śmierci nurka konieczna jest współpraca biegłych z zakresu medycyny sądowej i medycyny hiperbarycznej oraz biegłego zajmującego się analizą przebiegu nurkowania i badaniem sprzętu nurkowego. Badania obejmują zatem ocenę sytuacji na miejscu zdarzenia,

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ubranie i wyposażenie w sprzęt, z jego badaniem oraz oględziny i otwarcie zwłok wraz z badaniami dodatkowymi, w tym badaniem toksykologicznym. W opiniowanym przypadku, po wykluczeniu choroby dekompresyjnej i mózgowej toksyczności tlenowej, przyjęto uduszenie gwałtowne w następstwie braku mieszaniny oddechowej jako bezpośrednią przyczynę śmierci nurka.

PIŚMIENNICTWO

1. Casadesus JM, Aguirre F, Carrera A, Boadas-Vaello P, Serrando MT, Reina F. Diving-related fatalities: multidisciplinary, experience-based investigation. *Forensic Sci Med Pathol* 2019; 15(2): 224-32.
2. Edmonds C, Caruso J. Recent modifications to the investigation of diving related deaths. *Forensic Sci Med Pathol* 2014; 10(1): 83-90.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PLANOWANE SAMOBÓJSTWO KOMBINOWANE WYZWANIEM Z POGRANICZA MEDYCyny SĄDOWEJ I PSYCHIATRII

Ksenia Pawlas, Jerzy Kawecki

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

e-mail: ksenia.pawlas@umw.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: samobójstwo kombinowane,
broń czarnoprochowa, powieszenie

WPROWADZENIE Śmierć samobójcza to codzienność praktyki medyczo-sądowej, jednak niektóre przypadki wymagają szczególnie uważnej diagnostyki pośmiertnej. Samobójstwem kombinowanym nazywamy zamach, w którym zastosowano więcej niż jedną, potencjalnie skuteczną metodą odebrania sobie życia. Przypadki takie stanowią 1,5-5% samobójstw dokonanych, a większość z nich polega na nieplanowanym uprzednio zastosowaniu wysoce skutecznej metody, gdy zawiodła metoda o niskiej śmiertelności, oczekiwanie na śmierć wydłuża się lub staje bolesne. Powiązanie dwóch, wysoce śmiertelnych metod jest spotykane wyjątkowo rzadko, budzi podejrzenie zabójstwa i każdorazowo wymaga ostrożnego postępowania biegłego.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Zwłoki NN-mężczyzny w stanie rozkładu znaleziono przy grobli odrzańskiej powieszono w pozycji klęcznej. Przy zwłokach ujawniono rewolwer czarnoprochowy rozdzielnego ładowania i list pożegnalny. Sekcję poprzedzono obrazowaniem RTG wykazując ubytki kości pokrywy czaszki oraz cień walcowato-stożkowego, zniekształconego pocisk. Sekcja zwłok wykazała obecność na szyi przepojonej krwią pętli przepuszczającej, odpowiadającej jej bruzdy zamkniętej i podbiegnięć krwawych w mięśniach szyi. W prawej okolicy skroniowej opisano ziejący, podbiegnięty krwawo ubytek tkanek o wym. 17x16 cm – z uwagi na wywołaną żerowaniem larw muchówek destrukcję tkanek bez typowo opisywanych cech rany wlotowej. Ślepy kanał rany biegł ku tyłowi i stronie lewej, poziomo kończąc się w lewym płacie potylicznym, gdzie tkwił kulisty, ołowiany, zniekształcony pocisk kal. 45. Lewa kość ciemieniowa nosiła cechy rykoszetowania pocisku na blaszce wewnętrznej. Nie stwierdzono zmian urazowych wskazujących na stoczoną walkę i obronę. Rozkład płam opadowych na brzuchu, pośladkach i kończynach dolnych odpowiadał zastanej pozycji klęcznej. Całokształt akt sprawy i obrazu sekcyjnego pozwolił na przyjęcie, że przyczyną zgonu był samobójczy postrzał głowy, po czym ciało zawisło na założonej na szyję pętli.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowej – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

DYSKUSJA I WNIOSKI

Samobójstwa złożone z zastosowaniem dwóch wysoce śmiertelnych metod, jak powieszenie i postrzał są rzadko spotykane i wymagają wykluczenia udziału osób trzecich. Do opiniowania w sprawie niezbędne jest nie tylko szczegółowe badanie autopsyjne i badania dodatkowe, ale też skrupulatne oględziny miejsca ujawnienia zwłok; ustalenie chronologii obrażeń i możliwego czasu przeżycia po doznaniu każdego z nich. Lokalizacje obrażeń należy zestawić z zasięgiem ręki denata. Pomocna może okazać się autopsja psychologiczna i uwzględnienie dodatkowych znalezisk, jak list samobójczy.

PIŚMIENNICTWO

1. Bohnert M. Complex suicides. [w] Tsokos M. (red.) Forensic pathology reviews, vol. 2. Totowa: Humana Press Inc; 2005; 127-143.
2. Demirci S, Dogan KH, Erkol Z, Deniz I. A series of complex suicide. Am J Forensic Med Pathol 2009; 30(2): 152-4. DOI: 10.1097/PAF.0b013e318187deb7.
3. Druid H. Site of entrance wound and direction of bullet path in firearm fatalities as indicators of homicide versus suicide. Forensic Sci Int 1997; 88(2): 147-62.
4. Durkheim E. Samobójstwo. Oficyna Naukowa, Warszawa 2006; 1-496.
5. Hejna P, Šafr M, Zátopková L, Straka L. Complex suicide with black powder muzzle loading derringer. Forensic Sci Med Pathol 2012; 8(3): 296-300.
6. Marcinkowski T. i wsp. Planned complex suicide. Forensic Sci 1974; 3: 95-100.
7. Padosch SA i wsp. Complex suicide by two gunshots to the chest and consecutive hanging: circumstances and aspects of reconstruction. Arch Kriminol 2005; 215(3-4): 94-102.
8. Stefan V. The determination of homicide vs. suicide in gunshot wounds. Cambridge University Press. 2014; 51-62.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ZABAWA ZE ŚMIERCIA

Justyna Krupińska, Jarosław Berent, Anna Smędra

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

e-mail:

justyna.krupinska@umed.lodz.pl

SŁOWA KLUCZOWE: stężenie kataleptyczne, powieszenie, wypadek, samobójstwo

WPROWADZENIE W piśmiennictwie istnieją wątpliwości co do istnienia tzw. stężenia kataleptycznego, czyli stężenia pośmiertnego pojawiającego się natychmiast po zgonie bez fazy zwiotczenia mięśni. Takie stężenie miałyby utrwalać pozycję, w której znajdowała się osoba w chwili śmierci. Niektórzy autorzy wysuwają wątpliwości lub wręcz kwestionują możliwość jego wystąpienia [1-3], inni zaś uznają, że może ono wystąpić, choć jest bardzo rzadkie [4-7].

OMÓWIENIE PRZYPADKU

Chcielibyśmy przedstawić z pozoru typowy przypadek zgonu 18-letniego mężczyzny, który po zakończeniu szkoły średniej, powiesił się na drzwiach swojego pokoju, w domu rodzinnym. Po wejściu na miejsce zdarzenia, uwagę przyciągała utrwalona w stężeniu pośmiertnym dość dramatyczna poza denata, którego ręce znajdowały się tuż przy szyi, w ułożeniu wskazującym na stoczoną przez niego walkę z zaciskającą się na szyi pętlą, za czym przemawiały również liczne otarcia naskórka tej okolicy, powstałe zapewne od zadrapań paznokciami. Naprzeciwko drzwi, na których się powiesił, było ustawione duże lustro, a na łóżku otwarty laptop z uruchomionym podglądem z kamery oraz telefon komórkowy. Trudno było znaleźć motyw popełnienia samobójstwa, gdyż z akt sprawy wynika, że denat był osobą wesołą i lubianą, zdał maturę, planował iść na studia, miał dziewczynę i zaplanowany wyjazd na wakacje, chociaż wpisy w mediach społecznościowych sugerowały konflikt z dziewczyną. Podczas sekcji zwłok stwierdzono otwartą bruzdę wisielczą z cechami przyżyciowości oraz wyżej opisane otarcia naskórka szyi, a przeprowadzone badania toksykologiczne wykazały 2,75‰ etanolu w jego krwi.

DYSKUSJA I WNIOSKI

W omawianym przypadku zebrany materiał dowodowy pozwolił wykluczyć udział innych osób w zgonie 18-latka, natomiast pozwolił wysnuć teorię, iż tak naprawdę mogło dojść do wypadku, a nie samobójstwa. Mogło bowiem być tak, że mężczyzna chciał zasymulować samobójstwo i to nagrać, aby „postraszyć” dziewczynę, ale zdarzenie poszło niezgodnie z jego planem i doszło do utraty przytomności poprzedzonej walką z pętlą. W takiej sytuacji mogłoby dojść do wyczerpania się rezerw energetycznych mięśni kończyn górnych, co stwarzałoby możliwości powstania stężenia

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

kataleptycznego. Oczywiście nie da się też wykluczyć, że mężczyzna chciał popełnić samobójstwo, ale w jego trakcie się rozmyślił i stąd walka z pętlą.

PIŚMIENNICTWO

1. Bedford PJ, Tsokos M. The occurrence of cadaveric spasm is a myth. *Forensic Sci Med Pathol* 2013; 9: 244–248.
2. Madea B, Henssge C, Reibe S, Tsokos M, Kernbach-Wighton G. Postmortem changes and time since death. [w:] Madea B. (red.) *Handbook of forensic medicine*. Wiley Blackwell, Chichester 2014; 82.
3. Niemcunowicz-Janica A. Znamiona śmierci i reakcje interletalne. [w:] Teresiński G. (red.) *Medycyna sądowa. Tom 1. Tanatologia i traumatologia sądowa*. PZWL Warszawa, 123.
4. Pfäffli M, Wyler D. Kataleptische Totenstarre – Mythos oder Realität? Phänomenologische Untersuchung der deutschsprachigen Fallbeschreibungen seit 1922. *Rechtsmedizin* 2010; 20: 5–8.
5. Fierro M.F. Cadaveric spasm. *Forensic Sci Med Pathol* 2013; 9: 253.
6. Pirch J, Schulz Y, Klintschar M. A case of instantaneous rigor? *Int J Legal Med* 2013; 127: 971–974.
7. Payne-James J, Jones R. *Simpson Medycyna sądowa*. Edra Urban & Partner, Wrocław 2021; 21.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowej – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ARSZENIK TRUCIZNA WIECZNIE ŻYWA. PRZYPADK ZATRUCIA SAMOBÓJCZEGO TRITLENKIEM DIARSENU

Dominik Bakalarz^{1,2}, Agnieszka Skulska-Birgiel¹, Jadwiga Policht-Gąssowska¹

¹ Pracownia Analiz Toksykologicznych Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie

² Katedra Fizjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego-Collegium Medicum w Krakowie

e-mail: dbakalarz@ies.gov.pl

SŁOWA KLUCZOWE: *arszenik, HS-GC/MS, ICP-OES, zatrucie samobójcze*

WPROWADZENIE Arszenik czyli tritlenek diarsenu jest silnie trującym nieorganicznym związkiem chemicznym, o wielokierunkowym mechanizmie działania, m.in. inhibicji kluczowych w procesach metabolicznych enzymów. Arszenik stosowany był jako rodentycyd, w produkcji barwników oraz w stomatologii, ale obecnie jego zastosowanie ze względu na silną toksyczność straciło na znaczeniu. Tritlenek diarsenu jest również lekiem stosowanym w leczeniu ostrej białaczki promielocytowej. Arszenik zwany był „królem trucizn”, gdyż jako substancja pozbawiona smaku i zapachu, od stuleci chętnie był używany w celach przestępczych i dopiero wynalezienie przez Jamesa Marsha metody wykrywania arsenu, znacząco ukróciło trucicielskie praktyki. Obecnie zatrucia związkami arsenu zdarzają się stosunkowo rzadko i najczęściej są one powiązane z próbami samobójczymi.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Przypadek dotyczył samobójczego zatrucia mężczyzny, który przyjął nieznaną ilość arszeniku. Na intoksykację arszenikiem wskazywał przebieg zatrucia zaobserwowany podczas hospitalizacji oraz dowody zakupu arszeniku, które znaleziono w domu mężczyzny. Istniało również prawdopodobieństwo zażycia przez mężczyznę leków, gdyż jego rodzice prowadzili hospicjum dla terminalnie chorych pacjentów. Podczas sekcji zwłok mężczyzny, pobrano krew, płyn z gałki ocznej oraz wycinki narządów wewnętrznych do badań toksykologicznych. Materiał badano w kierunku arsenu, substancji psychoaktywnych oraz leków. W wyniku przeprowadzonych badań, we krwi oraz w wycinkach narządów wewnętrznych tj. wątroby, nerki, mózgu i żołądka oznaczono arsen w stężeniach odpowiednio: 5,9 µg/ml, 134 µg/g, 36 µg/g, 0,68 µg/g, 2105 µg/g. Wykazane stężenia zawierają się w zakresach stężeń, raportowanych w przypadkach zatruć śmiertelnych związkami arsenu [1].

DYSKUSJA Tritlenek diarsenu jest słabo rozpuszczalny w wodzie, natomiast w reakcji z kwasem solnym zawartym w soku żołądkowym, tworzy trichlorek arsenu, który dobrze wchłania się z przewodu pokarmowego. Jest on dystrybuowany następnie wraz z krwią do narządów wewnętrznych.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

W wątrobie arsen ulega intensywnemu metabolizmowi do mniej toksycznych pochodnych alkilowych kwasów arsenowych (MMA i DMA), które są wydalane wraz z moczem. Arsen wydalany jest również poprzez wiązanie się z keratyną we włosach i paznokciach. Do objawów zatrucia ostrego arszenikiem można zaliczyć m.in: bóle brzucha, nudności, wymioty, biegunkę oraz wyczuwalny zapach czosnku z ust [2]. Metodyka oznaczania arsenu w materiale biologicznym zmieniała się na przestrzeni lat, obecnie najczęściej stosuje się metody atomowej spektrometrii absorpcyjnej (ASA) oraz spektrometrię mas sprzężoną z plazmą wzbudzaną indukcyjnie (ICP-MS). W niniejszej sprawie zastosowano natomiast metodę chromatografii gazowej z analizą fazy nadpowierzchniowej (headspace) połączonej ze spektrometrią mas (HS-GC/MS), po wcześniejszej redukcji in situ arsenu do arsenowodoru oraz technikę optycznej spektrometrii emisyjnej z plazmą sprzężoną indukcyjnie (ICP-OES).

WNIOSKI

Zatrucia ostre arszenikiem zazwyczaj kończą się zgonem pacjenta, pomimo hospitalizacji i podania odtrutek (czynników chelatujących). Zastosowana metoda analityczna HS-GC/MS jest prosta, szybka oraz pozwala oznaczyć arsen we krwi w szerokim zakresie stężeń.

PIŚMIENNICTWO

1. Molina DK. Handbook of Forensic Toxicology for Medical Examiners, CRC Press, 2010.
2. Lech T. Trucizny nieorganiczne. Zatrucia i interpretacja wyników. Zagadnienia wybrane. Wydawnictwo IES, 2021.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

OSZUKAĆ PRZEZNACZENIE

Paweł Kosmatka, Agnieszka Jurczyk, Jarosław Berent, Anna Smędra

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

e-mail: pawel.kosmatka@interia.pl

SŁOWA KLUCZOWE: penetrujące obrażenia czaszkowo-mózgowe, metalowy pręt, wypadek drogowy

WPROWADZENIE I OMÓWIENIE PRZYPADKU

Na autostradzie doszło do zdarzenia drogowego ze skutkiem śmiertelnym. Świadkowie zdarzenia zauważyli, że samochód osobowy Volkswagen Transporter w pewnym momencie zaczął zjeżdżać w kierunku prawego pobocza, ostatecznie zatrzymując się na metalowych barierkach. Po podejściu do unieruchomionego samochodu świadkowie zauważyli, że kierujący pojazdem nie daje oznak życia, a w głowę ma wbite metalowe ciało obce, które wystaje z prawego oczodołu. Na miejscu przeprowadzono oględziny miejsca zdarzenia oraz zwłok z udziałem medyka sądowego. Odnotowano, że na masce samochodu występuje głębokie uszkodzenie, a przednia szyba jest rozbita i przebita. W Katedrze i Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi przeprowadzono sądowo-lekarską sekcję zwłok pokrzywdzonego. W jej trakcie ustalono, że opisane wyżej ciało obce przeszło niemal całą głowę w osi zbliżonej do strzałkowej, kończąc się w owłosionej skórze okolicy potylicznej (bez przebicia jej całej grubości). Po uprzednim utrwaleniu całego mózgowia w formalinie wykonano przekroje przez kanał rany w celu oceny zakresu obrażeń wewnątrzczaszkowych. Na podstawie oględzin metalowego ciała obcego o długości około 50 cm wysunięto przypuszczenie, że może być ono metalową „łyżką” do wymiany opon samochodowych.

DYSKUSJA I WNIOSKI

W literaturze naukowej, ale także w mediach opisywano liczne przypadki, w których doszło do penetrujących obrażeń czaszki spowodowanych metalowym podłużnym narzędziem/przedmiotem [1-4]. W zależności od siły urazu, kierunku kanału rany oraz tego, które struktury wewnątrzczaszkowe zostały uszkodzone, losy pacjenta bywały skrajnie różne – od ran powłok i złamań kości z łagodnymi deficytami neurologicznymi, poprzez ciężkie dysfunkcje centralnego układu nerwowego, do natychmiastowego zgonu włącznie. W omawianym przypadku energia kinetyczna urazu oraz zakres obrażeń wewnątrzczaszkowych były na tyle duże, że nie umożliwiały one przeżycia pokrzywdzonego, choć zgon nie musiał wystąpić natychmiastowo.

PIŚMIENNICTWO 1. James L. Stone. Transcranial Brain Injuries Caused by Metal Rods or Pipes over the

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

- Past 150 Years. Journal of the History of the Neurosciences 1999; 8(3): 227-234.
2. Harlow JM. Passage of an iron rod through the head. Boston Med Surg J 1848; 39: 389-393.
 3. Harlow JM. Recovery From the Passage of an Iron Bar Through the Head 1869. Boston, D. Clapp & Son, 20 pps.
 4. Ordia JI. Neurologic function seven years after crowbar impalement of the brain. Surg Neurol 1989; 32: 152-155.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

MNOGIE ZABÓJSTWO POŁĄCZONE Z OKALECZENIEM WIELU OSÓB NA TLE ZAWODU MIŁOSNEGO

Klaudia Dolińska-Kaczmarek, Bartosz Burchardt, Czesław Żaba

Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

e-mail: dolinskaklaudia@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: zabójstwo, nożownictwo, mnogie zabójstwo, ciąża

WPROWADZENIE Rany zadane narzędziem ostrokrawędzistym, na przykład nożem, nie są niczym szczególnym zarówno w praktyce lekarza medycyny sądowej jak i klinicystów, w szczególności pracowników Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych, Izb Przyjęć i Oddziałów Chirurgicznych [Campion et al. 2017, Hershkovitz et al. 2019] i mogą być one zarówno efektem działania osoby trzeciej jak i próby samobójczej [Jayet et. Al. 2019]. Mnogie zabójstwa z użyciem noży zdarzają się jednak rzadko, a jeszcze rzadziej są połączone z okaleczeniem wielu osób, w tym znajdującego się w macicy płodu.

OMÓWIENIE PRZYPADKU Opisywany przypadek pochodzi z 2018 roku. Zamaskowany mężczyzna, uzbrojony w kilka noży, wszedł w nocy do domu swojej ciężarnej partnerki w C.S., w którym przebywało 9 osób, a następnie zamordował 2 z nich, a 3 z nich wielokrotnie ranił, w tym ciężarną, uszkadzając również płód. Zamordowanymi byli rodzice partnerki sprawcy - 59-letni mężczyzna, u którego stwierdzono 20 ran ciętych i kłutych w obrębie twarzoczaszki, klatki piersiowej i płuc, uszkadzających serce, płuca i wątrobę oraz 58-letnia kobieta, u której stwierdzono 6 ran ciętych i kłutych w obrębie twarzoczaszki i klatki piersiowej, w tym ranę kłutą uszkadzającą pień ramiennie-głowy. Obie ofiary miały ponadto obrażenia rąk, co wskazywało na próbę obrony przed napastnikiem. Przyczyną zgonu zarówno mężczyzny jak i kobiety był wstrząs krwotoczny w wyniku masywnego wewnętrznego i zewnętrznego krwawienia. Ponadto ranne zostały 3 kobiety, w tym będąca w 37 tygodniu ciąży partnerka sprawcy. Jedna z ofiar doznała obrażeń rąk o charakterze obronnym, druga twarzy, szyi, płuc i ręki. Ciężarna kobieta doznała obrażeń głowy, szyi, klatki piersiowej, płuc oraz brzucha, w tym rany penetrującej do macicy. Sprawca uszkodził także płód, co wiązało się z koniecznością ukończenia ciąży ratunkowym cięciem cesarskim natychmiast po przetransportowaniu rannej do szpitala. Dziecko urodziło się w stanie skrajnie ciężkim (Apgar 0-0-0-1, bez oddechu). U noworodka stwierdzono ranę kłutą klatki piersiowej, cechy odmy brzeżnej i uszkodzenie naczyń międzyżebrowych. Dziecko było kilkakrotnie reanimowane, miało przetaczane preparaty

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

krwiopochodne, zastosowano hipotermię leczniczą. W przebiegu hospitalizacji obserwowano nieprawidłowości w EEG oraz w USG przezciężniczkowym. Niemowlę zostało wypisane do domu w stanie stabilnym 43 dni po urodzeniu. Dziecko wymagało intensywnej rehabilitacji neurologicznej, znajdowało się także pod opieką Poradni Chirurgicznej oraz Poradni Okulistycznej Dziecięcej. Zmarło 6 miesięcy po wypisie, w wyniku śródmiąższowego zapalenia płuc, będącego najprawdopodobniej powikłaniem infekcji wirusowej, co pozostawało bez bezpośredniego związku z obrażeniami, które spowodował u niego napastnik.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Powyższy przypadek jest wyjątkowo ciekawy zarówno ze względu na mnogość i charakter obrażeń jak i ilość użytych przez sprawcę narzędzi. Niezwykle rzadko zdarza się w Polsce i na świecie przestępstwo o takiej skali, wymagające od policji, prokuratora i medyka sądowego intensywnej współpracy w celu ustalenia szczegółów zdarzenia, w tym dopasowania narzędzi zbrodni do poszczególnych obrażeń. Nie ma w literaturze doniesień o innym tego typu zdarzeniu, choć samo zadanie mnogich obrażeń przy użyciu noża nie jest odosobnionym przypadkiem. Nikolić i Živković w swojej pracy „Sharp Force Injuries to the Head - The Crime of Passion” [2015] opisali przypadek młodej kobiety z licznymi ranami kłutymi głowy, szyi i klatki piersiowej – była to jednak jedyna ofiara sprawcy, użył on także tylko jednego narzędzia.

Opis przypadku ma na celu zwrócenie uwagi na wielowymiarowość pracy medyka sądowego, który musi posiadać szeroką wiedzę zarówno z zakresu mechanizmów powstawania urazów i ich oceny pod kątem ciężkości, jak i rodzajów broni białej i potencjalnego zagrożenia, jakie ze sobą niesie. Ustalenie kolejności zadania obrażeń, ich potencjalnej śmiertelności, dopasowanie poszczególnych broni do konkretnych ran, oględziny miejsca zdarzenia – we współpracy z policją i prokuratorem – umożliwiają obiektywną i wiarygodną ocenę zdarzenia, a także jego długotrwałych skutków.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

ZATRUCIE 2,4 -DINITROFENOLEM (DNP) JAKO PROBLEM DIAGNOSTYCZNY

Wojciech Sadowski, Agnieszka Siwińska

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

e-mail: noangelpl@gmail.com

SŁOWA KLUCZOWE: 2,4-dinitrofenol, odchudzanie

WPROWADZENIE 2,4-dinitrofenol jest środkiem owadobójczym i stosowanym do zabezpieczania drewna wykorzystywanym nielegalnie do szybkiej utraty masy ciała, którego używanie niesie ze sobą ryzyko niebezpiecznych działań niepożądanych pod postacią rozprężenia fosforylacji oksydacyjnej mogących przejawiającej się hipertermia, zaburzeniami rytmu serca, uszkodzeniem nerek i wątroby prowadzić do śmierci. Powszechny kult szczupłego ciała powoduje, że rośnie liczba osób pragnących szybciej uzyskać efekt redukcji masy ciała co w połączeniu z łatwą dostępnością 2,4-dinitrofenolu w internecie może być przyczyną narastającej liczby przypadków poważnych zatruc.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

21-letnia pacjentka została przyjęta do Oddziału Chorób Wewnętrznych z powodu nasilającego się od 2 tygodni uczucia gorąca, szybkiego męczenia się i zlewnych potów oraz występującej od 4 dni duszności spoczynkowej. W wywiadzie zanegowała przyjmowanie leków i substancji narkotycznych. Przy przyjęciu chora była przytomna z prawidłowym kontaktem logicznym, złana potem, z temperaturą 38 st. C, zaczerwienioną twarzą i drżeniami drobnofalistymi rąk. Po doraźnym podaniu leków uzyskano przejściowy spadek temperatury i czynności serca. W godzinach wieczornych u chorej nasiliła się duszność wystąpiły bóle głowy i brzucha, wykonano badanie USG brzucha, które nie wykazało odchyień, nie było też cech krwawienia z przewodu pokarmowego. Około północy z powodu utraty kontaktu logicznego z pacjentką wezwano anestezjologa. Komisyjnie przeszukano torebkę pacjentki ujawniając opakowanie opisane „2,4-dinitrophenol 50 capsules 100mg”. Skonsultowano się z Oddziałem Toksykologii, uzyskując informacje o braku możliwości oznaczenia dinitrofenolu we krwi, w Oddziale Toksykologii oraz możliwych objawach zatrucia. Pacjentka zaczęła być pobudzona, bez reakcji na relanium, oddała pomarańczowy mocz, nasiliła się tachykardia, doszło do NZK w mechanizmie asystolii a nasilonym drżeniem i napięciem mięśniowym. Reanimacja pacjentki była nieskuteczna. Wykonano sądowo-lekarską sekcję zwłok, która wykazała jedynie niespecyficzne zmiany bladość mięśnia serca, przekrwienie i obrzęk płuc. Zabezpieczono materiał do badań toksykologicznych, które

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

nie potwierdziły obecności dinitrofenolu w pobranym materiale. Zbadano zabezpieczone u pacjentki kapsułki stwierdzając w nich obecność 2,4-dinitrofenolu.

DYSKUSJA I WNIOSKI

Zatrucie 2,4-dinitrofenolem jest trudne diagnostycznie, w przypadku dłuższego przyjmowania (tu: około 2 tygodnie) badanie toksykologiczne może nie wykazać obecności 2,4-dinitrofenolu we krwi gdyż 2,4 dinitrofenol gromadzi się głównie w tkance tłuszczowej. W przypadkach niewyjaśnionych zgonów młodych kobiet lub osób często korzystających z siłowni należy je jednak brać pod uwagę mimo ujemnego wyniku badania toksykologicznego i dążyć do poszerzenia informacji dotyczących okoliczności zgonu.

PIŚMIENNICTWO

1. Grundlingh J, Dargan PI, El-Zanfaly M, Wood DM. 2,4-Dinitrophenol (DNP). A Weight Loss Agent with Significant Acute Toxicity and Risk of Death. J Med Toxicol 2011; 7: 205-212. DOI: 10.1007/S13181-011-0162-6.
2. Yuan-qiang LU, Jiu-kun J, Wei-dong H. Clinical features and treatment in patients with acute 2,4-dinitrophenol poisoning, Journal of Zhejiang University-SCIENCE B (Biomedicine & Biotechnology) 2011; 12(3): 189-192 .

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

PERFORACJA JELITA CIENKIEGO W WYNIKU POŁKNIECIA MASY WYCISKOWEJ – ANALIZA PRZYPADKU

Paweł Świdorski¹, Szymon Rzepczyk¹, Mariusz Glapiński², Beata Bożek¹, Czesław Żaba¹

¹Zakład Medycyny Sądowej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

²Zakład Anatomii Prawidłowej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

e-mail: szymon.rzepczyk@interia.eu

SŁOWA KLUCZOWE: masa wyciskowa, perforacja jelita, przypadkowe połknięcie, protetyka stomatologiczna

WPROWADZENIE Połknięcie ciała obcego stanowi niejednokrotnie przyczynę zgłoszeń pacjentów do Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych. Materiały stomatologiczne przemieszczone do dalszych odcinków przewodu pokarmowego podczas wykonywania zabiegów w obrębie jamy ustnej są drugim pod względem częstości rodzajem połkniętych ciał obcych. W większości przypadków połknięcie tego rodzaju ciała obcego wymaga jedynie leczenia zachowawczego. Natomiast około 1% przypadków wymaga interwencji chirurgicznej. Do tej pory w piśmiennictwie specjalistycznym opisywano jedynie pojedyncze przypadki powikłań w postaci niedrożności po połknięciu masy wyciskowej, w których zaistniała konieczność leczenia operacyjnego.

OMÓWIENIE PRZYPADKU

60-letnia kobieta zgłosiła się do lekarza rodzinnego z powodu wymiotów i bólu brzucha. Lekarz zalecił leczenie przeciwbólowe i obserwację objawów. Po braku poprawy w ciągu trzech dni, skierowano pacjentkę do szpitala w celu poszerzenia diagnostyki. Badania przeprowadzone w Oddziale Internistycznym pozwoliły zdiagnozować perforację przewodu pokarmowego na skutek obecności ciała obcego. Chorą przekazano w trybie pilnym do Oddziału Chirurgii w celu przeprowadzenia leczenia operacyjnego. Podczas zabiegu stwierdzono liczne zrosty w obrębie jamy brzusznej po wcześniejszych zabiegach, ostre zapalenie otrzewnej, ropnie międzypętlowe, perforację jelita czczego, z jelit wydobyto trzy fragmenty tworzywa sztucznego – największe o wymiarach około 3,5 cm x 1,5 cm x 0,3 cm. Pacjentka powiązała to z wykonywaną 13 dni wcześniej procedurą pobierania wycisków stomatologicznych. Chora twierdziła, że do połknięcia masy wyciskowej mogło dojść podczas pierwszej wizyty u stomatologa w trakcie przygotowania nowej protezy zębowej. Analiza chemiczna wydobytych fragmentów tworzywa wykazała, że są to części silikonowej masy wyciskowej używanej do wykonywania tzw. wycisków czynnościowych, a więc dopiero w kolejnym etapie przygotowywania protezy. Skład chemiczny ciał obcych wydobytych z przewodu pokarmowego pokrzywdzonej nie odpowiadał budowie chemicznej masy wyciskowej (alginatowej), której miał użyć lekarz stomatolog podczas

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

wizyty, w czasie której pacjentka miała połknąć nadmiar użytej masy. Analiza dokumentacji medycznej pacjentki wykazała stan po histerektomii i radioterapii z powodu nowotworu narządów rodnych oraz zakończoną 3 miesiące przed zdarzeniem procedurę przygotowywania poprzedniej protezy zębowej. Postępowanie przeciwko lekarzowi prowadziła prokuratura oraz Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, przeprowadzono eksperymenty procesowe z udziałem pacjentki i lekarza.

DYSKUSJA

Zrosty jelitowe powstają między innymi na skutek zabiegów operacyjnych w jamie brzusznej i miednicy oraz jako powikłanie stosowania radioterapii. Bezpośrednio wpływając na perystaltykę jelit powodują spowolnienie pasażu, czym przyczyniają się do zalegania treści w jelitach. Uwidocznione podczas operacji zrosty u pacjentki powstały na skutek zabiegów w jamie brzusznej oraz radioterapii stosowanej z powodów onkologicznych w przeszłości, przyczyniając się do zaburzenia perystaltyki przewodu pokarmowego. Spowodowało to zaleganie w jelicie fragmentów silikonowej masy wyciskowej, zastosowanej podczas zakończonej wcześniej procedury przygotowania protezy zębowej, a długotrwałe przebywanie fragmentów masy wyciskowej w jelicie było czynnikiem sprzyjającym perforacji.

WNIOSKI

Dogłębna analiza i wnioski wyciągnięte z dokumentacji medycznej pacjentki pozwoliły zauważyć nieścisłości w zeznaniach pokrzywdzonej, przez co biegli nie mogli wydać opinii kategorycznej w sprawie, a prokurator nie mógł przypisać lekarzowi odpowiedzialności za błąd medyczny, pomimo postawienia mu zarzutów na wstępnych etapach postępowania. Wobec istniejących wątpliwości nie można było jednoznacznie ustalić, kiedy doszło do połknięcia przez pacjentkę fragmentów masy wyciskowej. Lekarz twierdził, że pacjentka nie poinformowała go o połknięciu masy. Postępowania karne oraz w zakresie odpowiedzialności zawodowej przeciwko lekarzowi dentyście zostały umorzone.

PIŚMIENNICTWO

1. Tripathi T, Rai P, Singh H. Foreign body ingestion of orthodontic origin. *Am J Orthod Dentofacial Orthop.* 2011; 139(2): 279–83.
2. Cekmen B, Atis SE, Bozan O, Kaya N. Intestinal Obstruction Following Ingestion of Alginate Dental Impression Material. *Signa Vitae* 2021; 17(1): 216–8.
3. Dent L, Peterson A, Pruett D, Beech D. Dental impression material: a rare cause of small-bowel obstruction. *J Natl Med Assoc* 2009; 101(12): 1295.
4. Murphy JP, Webb DE, Hutchison RA. A case of small-bowel obstruction secondary to inadvertent ingestion of impression material. *J Am Dent Assoc* 2013; 144(11): 1252–5.
5. Shimunov S, Baidoun F. Denture molding causing small bowel obstruction: Case study. *Surgery* 2017; 162(5): 1183–4.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

DWA ŚMIERTELNE PRZYPADKI ZATRUCIA AZOTYNYM SODU

Joanna Dawidowska¹, Małgorzata Waclawik², Małgorzata Dąbrowska³, Bartosz Wielgomas², Michał Kaliszan¹

¹ Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

² Katedra i Zakład Toksykologii, Wydział Farmaceutyczny Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

³ Uniwersyteckie Centrum Medycyny Laboratoryjnej, Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku

e-mail: jo.dawidowska@gumed.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: medycyna sądowa, samobójstwo, zatrucie, toksykologia

WPROWADZENIE Statystyki Światowej Organizacji Zdrowia podają, że co roku ponad 700 000 osób umiera z powodu samobójstwa. Oprócz najbardziej znanych metod samobójczych, takich jak powieszenie, osoby z intencjami samobójczymi coraz częściej sięgają po inne metody odbierania sobie życia, których opisy znajdują na przykład na platformach internetowych. Azotyn sodu jest znanym na całym świecie dodatkiem do żywności, powszechnie stosowanym jako środek konserwujący chroniący przed bakteriami odpowiedzialnymi za powstawanie jadu kiełbasianego. Co więcej, jest jednym ze składników mieszanek zapobiegających zamarzaniu, inhibitorem korozji oraz antidotum na zatrucie cyjankiem. Z drugiej strony azotyn sodu ma właściwości rakotwórcze, a jego nadmierne spożycie stanowi poważne niebezpieczeństwo wystąpienia methemoglobinemii [1-2].

OMÓWIENIE PRZYPADKU Przedstawiamy dwa odrębne przypadki celowego samobójczego zatrucia azotynem sodu. Oba przypadki dotyczą śmiertelnego zatrucia u dwóch mężczyzn w wieku poniżej 40 lat. Każdy z nich nabył i spożył nieznane ilości czystej substancji chemicznej, która doprowadziła do zwiększenia poziomu methemoglobiny w ich organizmach, a tym samym zahamowała dopływ tlenu do tkanek.

DYSKUSJA W ostatnich latach fora internetowe oraz pozostałe media społecznościowe nabrały ogromnej siły i mają znaczący wpływ na osoby szukające wsparcia online. Zatrucia azotynem sodu nie należą do najpowszechniejszych, niemniej taki sposób popełnienia samobójstwa pojawia się w wyżej wymienionych środkach przekazu. Odnosząc się do wyników pośmiertnych analiz toksykologicznych, zarówno w pierwszym, jak i w drugim przypadku można wykluczyć wystąpienie samobójstwa o złożonym charakterze. Oba zmarli w wyniku zatrucia azotynem sodu nie byli pod wpływem alkoholu, a substancje farmakologicznie czynne, które zostały oznaczone w ich organizmach, należały do grupy leków przepisywanych przez lekarzy i były stosowane od dłuższego czasu.

WNIOSKI Analiza toksykologiczna potwierdziła obecność azotynów w badanych

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo - Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

tkankach pobranych od obu ofiar. W przedstawionych dwóch przypadkach stężenie azotynów zostało oznaczone na najwyższym poziomie w treści żołądkowej. Pokrywa się to z wcześniejszymi opisami przypadków na ten temat [3,4]. W dostępnej literaturze stężenia azotynów w tkankach okazały się dość zróżnicowane w opisanych przypadkach śmiertelnego spożycia azotynów, nawet w przypadkach, gdy ofiary spożyły w przybliżeniu podobne dawki tej samej substancji [5], co sprawia, że porównania między przypadkami są problematyczne.

PIŚMIENNICTWO

1. Kalaycioğlu Z, Erim FB. Nitrate and Nitrites in Foods: Worldwide Regional Distribution in View of Their Risks and Benefits. *J Agric Food Chem.* 2019; 67(26): 7205-7222. DOI: 10.1021/acs.jafc.9b01194.
2. Durão C, Pedrosa F, Dinis-Oliveira RJ. Another suicide by sodium nitrite and multiple drugs: an alarming trend for “exit”? *Forensic Sci Med Pathol* 2020. DOI: 10.1007/s12024-020-00340-2.
3. Tomsia M. i wsp. Sodium nitrite detection in costal cartilage and vitreous humour – Case report of fatal poisoning with sodium nitrite. *Journal of Forensic and Legal Medicine* 2021; 81(3). DOI: 10.1016/j.jflm.2021.102186.
4. Hwang C. i wsp. An autopsy case of sodium nitrite-induced methemoglobinemia with various post-mortem analyses. *Forensic Science, Medicine, and Pathology* 2021; 17(3): 475–480. DOI: 10.1007/s12024-021-00378-w.
5. Gowans WJ. Fatal methaemoglobinaemia in a dental nurse. A case of sodium nitrite poisoning. *Br J Gen Pract* 1990; 40(340): 470-1.

Jesienne spotkania z kazuistyką „CASUS” 16 - 17 września 2022r., Kraków

Organizatorzy:

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie

Katedra i Zakład Medycyny Sądowej i Toksykologii Sądowo – Lekarskiej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach